

KREŠŤAN

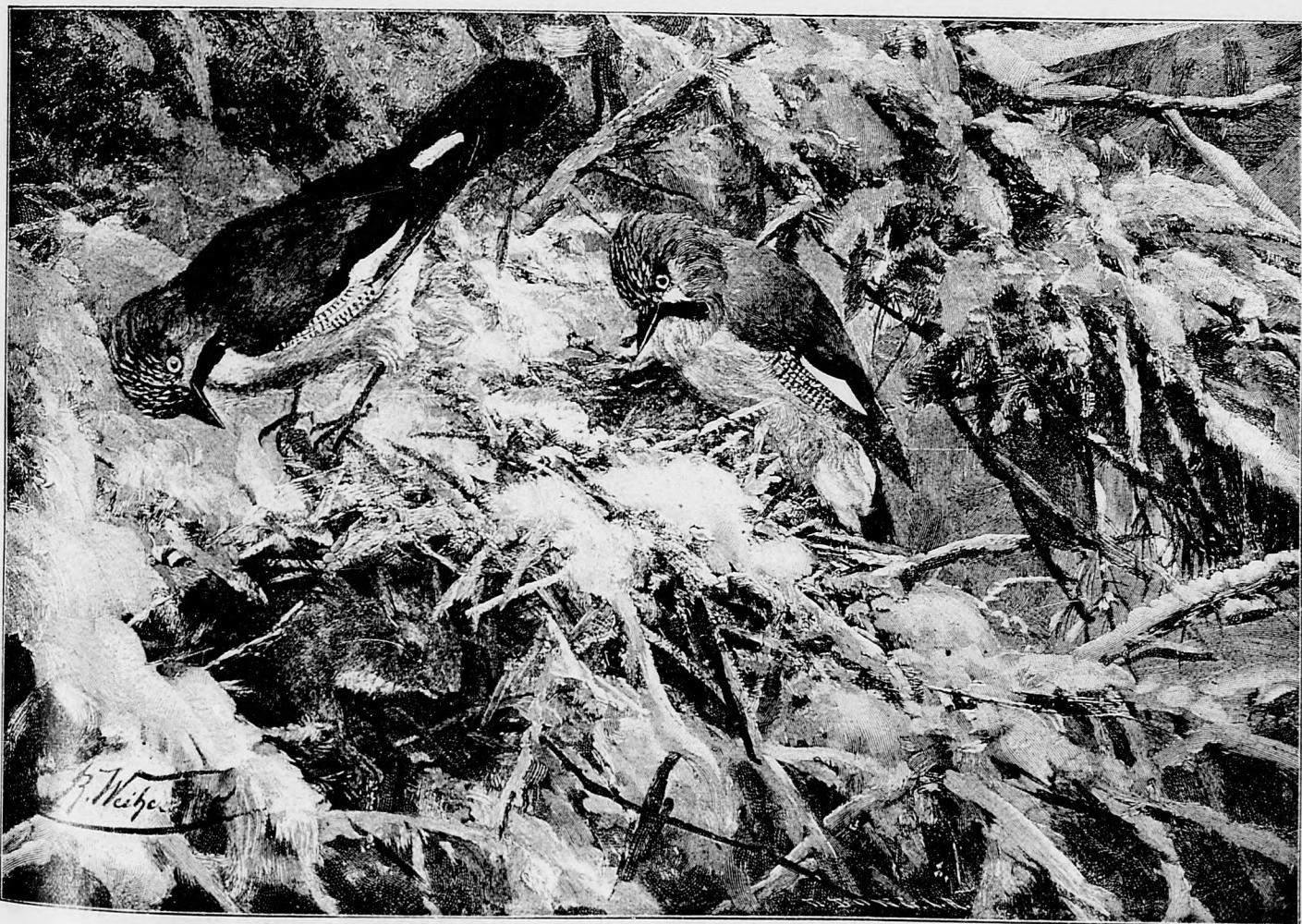
POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — 2 „ — „ Na štvrt roka — 1 „ 20 „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamacie. Cena jedného 5 stúpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	---

Naše chyby.

My katolíci máme mnohokrát príležitosť, keď sa schádzame, rozmýšľať a rozhovárať sa o tom, ako je to, že bards nás katolíkov je viacej, ako druhých občanov iného vierovyznania vzdor tomu s nami katolíkmi stojí to najhoršie. Ani toho práva nemáme, čo druhí a vôbec nič nemôžeme prekonať a previesť. Tak na príklad ci-

vilne sobáše a matriky sme nijako nemohli prekaziť. Prečo? Lebo my katolíci sme ani pri tomto spolu nedržali. Či by to neboli mohli prekaziť židia, luteráni, alebo kalvíni? A prečo? Lebo títo, keď sa jedná o jejich vieru, vždy pevne spolu držia. Aj to môžem otvorene povedať, že u všetkých týchto na prvom mieste stojí vždy viera a potom až príde ostatné. U nás katolíkov bohužiaľ je to práve naopak. Všetko iné najprv a viera až

Sojky a veverica hľadajú si potravu.

na posledy. O tomto zamýšľam prítomne našich katolíkov presvedčiť.

Na túto veľkú chybu trpia aj v Skalici vychodiacie takrečené «Katolícke Noviny» od tých čias čo sa staly politické. Predtým — zakaiaľ len cirkevné noviny boli, sme ich radi mali a v našom prievidzskom katolíckom kruhu sme ich veľmi radi čítavali. Od tých čias ale, ako sme sa o tom presvedčili, že tieto takrečené «Katolícke Noviny» najviac oproti našej kresťanskej ľudovej strane píšú a bojujú, považovali sme ich za nášho nepriateľa a preto prinútení sme boli celkom ich zanechať.

Prečo «Katolícke Noviny» nepíšú proti liberálom a proti liberálnej strane? Ktorá politická strana na príčine je všetkému zlému, čo prítomne našu vlasť a ľud náš zubožený stíha? Všetko nešťastie a aj prítomný absolutizmus máme len tejto politickej strane ďakovať. Liberálna strana cez 37 rokov prenasledovala a utlačovala u nás katolícku cirkev. Robila ona to z čiastky verejne, z čiastky zaokryte. Civilne sobáša a matriky verejne obesila nám na krky liberálna strana. Zaokryte podporovala židovstvo, tak že toto s pomocou liberálnej strany nadvládu dostalo nad obyvateľstvom kresťanským. Keď teda «Katolícke Noviny» — neznáme z akých príčin — nechcú písať proti civilným sobášom a matrikám, prečo nepíšú aspoň proti tým židovským krčmárom, čo celé katolícke dediny tak rečeno už celkom na vnivoč obrátili? Oproti tomu píšú tak rečené «Katolícke Noviny» proti takým mužom, ako je pápežský praelát a ostrihomský kanonik *Ján Molnár*, barón *Ivor Kaas*, *Ján Trubinyi*, dr. *Alexander Ernszt*, *Štefan Paska* a mnohým iným čo sa obetovali za cirkev a zmužile bojujú za práva katolíkov. Nuž nech už odpustia tie «Katolícke Noviny», ale toto veru nenie po katolícky. Kto oproti kresťanským, katolíckym, o kresťanskú vieru veľa zaslúženým mužom a oproti jedinkej našej kresťansko-katolíckej stránke politickej píše a robí, ten sa prehrešuje hrozne nien oproti tým, ktorých nesvedomite napáda, lež aj oproti katolíckemu obecnstvu a nezaslúži katolíckeho mena. To celý svet vie, a preto to ani ten náš najväčší nepriateľ zapierať nemôže, že keby nebolo bývalo našej kresťanskej ľudovej strany, liberáli by si už dávno boli vyniesli zákony, aby celý majetok a všetky statky katolíckej

cirkve odobrané boli v prospech liberálneho a židovského štátu. Alebo či naša kresťanská ľudová strana, kros slovenské noviny jej, ktoré pod menom «Kresťan» vydáva, a iné noviny jej maďarského a nemeckého jazyka, neosvietila ľud kresťanský, nepozdvihla ho na nohy a neoslobodila ho z pod panovníctva a otroctva liberálov? Či nevieme, ako zachodili pred tým u nás notári a slúžnovci s chudobným sedliakom? Triasol sa pred tým, klobúk si už na ulici, alebo na dvore musel dolu vziať, keď išiel k doktorému z týchto pánov. Sedliaka predtým vôbec len za otroka považovali. «Kresťan» poučil chudobu a každého čo ho čítal, že je on tak človek, ako notár alebo slúžny a že má svoje práva a nenie pre uotára a slúžneho na svete, lež títo sú na to, aby každému jednomu, aj tomu najposlednejšiemu a najchudobnejšiemu spravodnosť vysluhovali. — «Kresťan» poučil ľud, že on nežije z úradníkov, lež úradníci že z ľudu žijú, pri tom teda nemôžu byť jedon bez druhého. Zdravého rozumu človek nemôže ale tajiť, že poučenie tohoto smeru prispelo len k prospechu ľudu. Túto veľkú zásluhu kresťanskej ľudovej strany nikto nemôže zapreť.

Prečo teda «Katolícke Noviny» napádajú kresťanskú ľudovú stranu? Len preto snáď, aby národovci asi desať okresov utrhli na horných stranách ľudovej strane kresťanskej? Ja netrúfam, že sa im to podarí. Keby sa im to však aj pošastilo, čo vyhrali s tým? Nič! Z tej jednoduchej príčiny, že v uhorskom parlamente strana národná ťažko dačo prevedie. Keď však katolíci spolu budú držať, a viac a viac kresťanských ľudových ablegátov do snemu pošlú, ako pevná politická strana môžu mať isté výhľady, že v parlamente k prospechu ľudu kresťanského aj dačo prevedú. Pohliadnime na Nemecko, tam v tejto veľkej ríši, ačpráve je ona protestantská, tak rečená stránka «Centrum» ako katolícka vedie rozhodné slovo. U nás by sa to tým viac stať mohlo, keby katolíci spolu držali. Prečo ale ablegáti národnej strany za to nebojovali v uhorskom parlamente, za čo bojujú v jejich novinkách a v ľudových sbromaždeniach? Prečo za to nebojovali? Z tej jednoduchej príčiny, bo dobre vedeli, že by tam ztratení boli a že by tam i tak nič nevykonali.

My sa za to ani nebojíme, ani sa nehaňbíme, že vieme po slovensky. Ani nemáme príčiny, bo

naše dietky, kým len po slovensky vedia v tom najpotrebnejšom, tak aj v náboženstve vyučujú sa v materinskej reči. Či by sa ale Slovák nemal naučiť maďarskej reči? Veď keď treba naučí sa on ľahko reč nemeckú, francúzsku, anglickú a ruskú! A či ten sedliak a Slovák nemá prísť v živote k inému lepšiemu, ako ku pluhu a ku motyke? Je to nielen slušné, lež aj osožné, aby sa v uhorskej krajine každý človek, čo k tomu má príležitosť a spôsob, vo svojom vlastnom záujme naučil reč štátnu. Pohliadnime len na židov. Starí židia nenaučili sa štátnej reči maďarskej. Preto aj nemohli byť ani úradníci, ani fiškáli. Mladé židovské pokolenie naučilo sa razom po maďarsky a preto máme včul židovských sudcov, fiškálov, lekárov, notárov a iných úradníkov viacej, než nám je milo. Prečo sa dali na toto židia? Lebo je to ku jejich osohu. «Katolícke Noviny» preto veľmi škodia ľudu slovenskému, keď ho len pri slovenčine chcjú udržiavať. Toto nenie ani po katolícky, ani po kresťanský.

Ku koncu ešte len niekoľko slov podotknúť chcem o tom, čo «Katolícke Noviny» písaly o mne. Nemaly pravdu čo uverejnily «Katolícke Noviny» o tom, čo sa v Nitre na konferencii dokonalo. Čo napísaly «Katolícke Noviny» poľažne mojej kandidácie a kandidácie baróna Kaasa v žabokreckom okrese, to tiež nenie pravda. Táto vec je ostatne už dávno zakončená a ja, ako dobrý ľudák som to sám za potrebné držal, aby barón Ivor Kaas prišiel do parlamentu z ľudovej stránky kresťanskej.

«Katolícke Noviny» písaly, že u nás v Prievidzi už ani nepočúť katolíckeho pozdravu: «Pochválen Pán Ježiš Kristus». To nenie pravda. My sa veru pozdravujeme, hneď po slovensky, hneď zase po maďarsky, ako a kde sa s kým schádzame. To, žeby ľudová strana, alebo zaslúžený zakladateľ jej gróf *Ferdinand Zichy*, alebo jej predseda gróf *Aladár Zichy* utlačovali Slovákov, alebo slovenskú reč, je nehanebná lož a hlúposť nešeredná. «Katolícke Noviny» nech preto prestanú napádať kresťanskú ľudovú stranu, lebo týmto nič dobrého nerobia nám katolíkom, ba oproti, nás rozdvajujú a kroz to pomáhajú liberálom. Liberáli ale sú a budú vždy tí najväčší nepriatelia katolíkom. Ja z mojej stránky prosím pri tejto príležitosti «Katolícke Noviny», nech sa usilujú všetkých katolíkov sjednotiť v jedon tábor,

nie ale pod zástavou národovcov, lež pod zástavou kresťanskej ľudovej strany, ktorú založil o katolíctvo celej krajiny veľazaslúžený vodca náš gróf *Ferdinand Zichy*, aby sme spojenými silami spolu bojovať mohli oproti nepriateľom našim a nie ako včul jedon proti druhému. Ostatne dotyčno toho, čo «Katolícke Noviny» o osobnosti mojej ďalej píšú, neznámemu dopisovateľovi jejich len tolko odkazujem, že keby to nebol napísal, bol bych ho za múdreho držal.

K. Brestyenszky.

Boj za slobodu.

Liberáli docielili, čo chceli. Začal Tisza, pokračuje Fejérváry. Uvidíme, či kvery a bodáky zvíťazia a či vytrvanlivosť a právo národa.

Tisza, ako to vieme, s násilienstvom a voľbami chcel posilniť už-už umierajúci liberalizmus. No plán zle vypálil, leko židovský liberalizmus dostal smrteľnú ranu. Tisza vzdor tomu nepoddal sa a doniesol nám na krky Fejérváryho žandársku vládu, ktorá do kúta hodila zákony a usmrtil chce ústavu. Nenie viac zákona, ktorý by bránil práva občanov, lež panuje svevoľa, opierajúca sa na bodáky žandárov a vojakov a na krdel zo založnic vymenených vlastencov. Smutné až do plaču! Plačte bratia ľudáci, ale nezúfajte, Boh vás neopustí!

Bez ústavy nenie slobody, nenie poriadku. Preto je teraz krajina na ruby obrátená. Toto je dielo Tiszovo a Fejérváryho, týchto násilných liberálov. Hrdí sme boli na našu slobodu, lebo veď draho sme ju zaplatili. Možno iné národy ľahšie prišli k tomuto klenótu, iny však trpeli sme zaň. Čítajte len dejiny našej vlasti a dozviete sa, že nenie kúta v krajine, kde by nebola krv tiekla, a nenie tej obete, ktorú nebol by národ položil na oltár za slobodu a za ústavu. V bojoch týchto podiel brali aj Slováci. Áno, slávni predkovia naši, jako verní synovia vlasti, tiež máchali meče do krve nepriateľa a spolu s bratmi Maďarmi bránili vlast milú. Spolu vydobudli si slobodu a ústavu, ktorá poistíť mala šťastie a blahobyť národa. Toto nesmú Slováci zabudnúť a keď je sloboda v nebezpečenstve, tam majú stáť u boku bratov svojich, a nie pomáhať žandárskej vláde. Kto ináč robí, ten je zradcom a vrahom ústavy. Takého do vyhnanstva.

Mnoho sme obetovali za slobodu. a čo sme docielili s toľkými obetami? Bol li národ šťastlivý? Obdržal-li úplnú slobodu a spravodlnosť? Nie! Miesto odmeny dostal kliatbu liberalizmu. Tento ho mučil dlhé roky. Keď ale nič vykonať nemohol, spojil sa so zlomyseľnými násilníkmi, aby všade upevnená bola vláda židovského liberalizmu.

Preto je nepokoj a neriad v krajine. Preto prestal zákon a ztratila platnosť prisaha. A preto usmrtil chcjú ústavu, najdrahší to poklad národa. Áno, toto je zápas liberalizmu so slobodou. Modlite sa, aby sloboda zvíťazia

zila, lebo beda nám, ak premôže nás nevoľa a násilensťvo vojanskej hrúzovlády! Liberalizmus znovu zdrapí vládu nad nami a potom nastane to, čo je teraz vo Francúzsku. Ale zato nebojte sa! Prežili sme my už takéto časy a nestalo sa nám nič, ba zvíťazili sme, lebo dali nám zpiatky to, z čoho nás olúpili. Aj teraz bude tak, len budme svorní, pevní, trpezliví a vytrvanliví. Veď sa tu jedná o našu budúcnosť. Je pravda, že čakajú nás súženia a trápenia, nuž ale kedy nám bolo lepšie? Ah, nás už dávno zaoceľovali nespravodlivosti a krivdy liberalizmu. Trpeť budeme aj teraz! Veď nestane sa nám nič zlého. Nebudú nás ani vešať, ani strieľať, ani imanie nám nezhabú. A s trpezlivosťou a s vytrvanlivosťou viac docielime, ako s krutými bitkami. Len svorní budme a nezabudnime, že sme synovia tej vlasti, ktorá krváca od úderov nezbedných liberálov. My musíme s pomocou božou zvíťaziť!

Aké to vyznačenie, aká to sláva, že v boji tomto za slobodu a za lepšiu budúcnosť vlasti aj naša kresťanská ľudová strana berie tak hrdinský podiel. Ona podkopala predtým nedobitné pevnosti liberalizmu. Ona lapila prápor, pod ktorým teraz každý statočný vlastenec bojuje za slobodu. Buďte hrdí na toto bratia ľudáci! Dožili ste sa slávy. Hľa, vodcov vašich oslavujú po celej krajine. Ta sa za nimi! Ukážte, že statočný Slovák vie obetovať za vlasť! Že nepripojí sa k zradcom a k trizniteľom národa. Predkovia naši nikdy nezapredali vlasť. Cedili krv, pokým z nej nevyrástla sloboda. Nebojte sa násilníkov, nič vám neurobia, zakaiaľ sa pokojne držíte. Pominú sa oni ako čierne mrákavy a po nich veselosť bude po krajine. Objímať za budú verní bratia, že zachránili slobodu drahej vlasti

Pod nepoškvrneným a bielym práporom kresťanskej ľudovej strany prisahajte, že vydržíte v boji našom, že neopustíte našu úbohú vlasť a kresťanskú stranu ľudovú. Tak nech vám Boh pomáha! *Fatranský.*

Ozvena hromobitia Siona ružomerského.

Kto číta N. a K. Noviny, dočítal sa, jaké hromy rachotaly za minulých dní od 21-ho jan. až do nedávna zo Siona ružomerského. Od 8-ho dec. v minulom roku až do 21-ho jan. sparné dni prežili sme; napnuto očakávali sme, čo stane sa s našim desaťročným kat. kruhom? My sami, ktorí nedali sme kruhu padnúť, báli sme sa, že mu koniec. No, nestalo sa. Naš ružomerský kat. kruh žije. Žije i so svojim starým predsedom osv. p. Štefanom Rakovszky, kr. komorníkom, snemovným podpredsedom, kraj. vysiancom. Sláva všetkým tým jeho údom, ktorí usilovali sa upevniť ho i s jeho zakladmi. Pripravovali sa na pohreb predsedy, podpredsedy a celého kruhu, lež do jamy, ktorú iným kopali, sami padli.

Padli 21-ho januára. Sparno pominulo; načo hneď hromy začaly biť v novinách. Prvý zahrnel jakýsi «Jano z Ružomberka.» Hrom jeho padal v prvom rade na hlavu kruhu, lež bez výsledku. Ozaj škoda bolo pero omočiť a napísať v tom napadnutí to krásne meno: Štefan Ra-

kovszky. Darma, kto blatom hádže na zlato, toto vždy zlatom zostane. Naopak ale darma kto bude muríňov umývať, títo vždy tymi zostanú. Ten Janov dôvod, že z podoby neb barvy «kartičiek», dňa 21 ho januára «videli a vedia, kto na koho hlasoval», je slabý. Veď na «kartičku» dá sa jakékoľvek meno napísať, toto však pri hlasovaní nikto nečítal. «Kňazi vraj prišli do kruhu nepokoj robiť a švať ľudí.» Nie tak, kňazi prišli z povinnosti kat. kruhu ratovať. Jano z Ružomberka a jeho spoločníci v kruhu nepokoj robili a švali pokojných údov, keď silou-mocou sbierali podpisy za tajné hlasovania, a dostali 46 na listinu. Z týchto 46 pri tajnom hlasovaní 9. odstúpili od nich. Prečo? Ešte mocnejšie mali byť tí 9. štvani. Počul som, jako jedneho kňaza na podpis nahováral jeden z tých 46 ich týmito slovami: «Jestli nepodari sa nám tajné hlasovanie, i na stoličky poriadok pride». Neni-li toto štvanie? Súc v tomto sami, kňazstvu neubližujte! Pravda je síce, že «kňazi svornosť hlásajú», ale hlásajú aj poniženosť, a preto, keď — dľa vás — slušilo sa, aby terajší strážca Siona ružomerského stal sa aspoň podpredsedom, žiadané dostiučinenie od kruhu bol by obšiahol? Konečne «Jano z Ružomberka» zahrnel, že vraj voľba dňa 21. januára prevedená bola «urážkou katolíctva ružomerského.» Jano ten má vedieť, že katolíctvo ružomerské nepozostáva len z 37 mužov, z dynastie strážca Siona ružomerského!

Druhé, niečo silnejšie hromobitie zarachotalo v K. N. v čísle 6. — Ct. čitateľa! Slyšte ozvenu i na toto hromobitie Siona ružomerského.

Strážca Siona ružomerského v svojom hromobiti hrmí:

1. že «na jeho inštalácii kruh sa nesúčastnil.» Ct. čitateľu! Znám-li ti je pomer medzi predsedom a bývalým podpredsedom kat. kruhu ruž. z jednej strany, a z druhej strany medzi strážcom S. r.? Jestli áno, vieš pochopiť, prečo predsedníctvo s kruhom, alebo kruh bez predsedníctva ho nevítal. Jestli nevieš pomer, čítaj ďalej.

2. «Ja som túto školu života medzi zásadnými nepriateľmi prešiel.» Ozvena: 50 rokov ešte nemáš, a už si Abrahama videl? *

3. «Hodili ste sa z pomsty do rúk «pisárov a liberálov; vedte kruh jejich.» Nie z pomsty, ale z povinnosti oratovali kňazi a iní údovia kruhu kat. pred rozpadnutím sa. Ináč — keďby neboli prišli — strážca bol by priviedol ľudí, ktorí by boli desaťročný kruh rozborili. Ostatkom, čo chce s «pisármi?» Či «pisár» nemôže byť statočný kresťan-katolík? Bohu milý, viere verný človek? Čo chce s «liberálmi?» ktorých priazni ďakovať môže, že stal sa strážcom Siona ružomerského.

5. «V kruhu budú slovo viesť tí, ktorí pred týždňom chvastave hovorili, že už sedem rokov neboli na spovedi.» Je-li toto pravda, ovšem pohoršlivá je to reč, a ešte väčší hriech takáto nedbalosť. Pre túto vraj okolnosť on čo obhájea zákonov Božích a cirkevných ne-

* On spomína zahradu getsem., ja spomínam toto.

môže v kruhu byť. Práve naopak, dobrý pastier i s ne-dbalými veriacimi má obcováť a ich k tomu prímať, aby kresťansko-katolícke povinnosti vykonávali. Ostatkom takto pohaníť kat. kruh mal by právo vtedy, keďby jeho miláčkovia všetci aspoň raz v roku ku sv. sviatostiam pristupovali.

6. Strážca a obhájca nás ešte nikdy nepremôhol nášho osvieteného pána Štefana Rakovszkého, nikdy v ničom, načo teda len podaromne spomína, že ho «zase» mal premôcť.

7. Za tajné hlasovanie boli 46; a prečo z nich len naň 37 hlasovali? Ponevác ostatným svedomie to hlásalo, že desaťročnú spoločnosť, katolícky kruh majú ratovať. Tak činia, dobre činili, lebo keď by neboli tak pokračovali, boli by jednali proti svojmu vlastnému presvedčeniu.

8. Spomína paktum, dľa ktorého vraj obapolne ustálili sa, že «Rakovszkému ponechajú predsedníctvo, na podpredsedníctvo svolia svojho farára.» Toto není pravda, o paktume nebolo ani reči. Na šprotivníci vyhútali si štiklík, ktorý sa im ale nepodaril. Takto si mysleli: hlasovať budeme i my za Rakovského čo predsedu, a za nášho farára čo podpredsedu. Jestli vo väčšine budeme, Rakovszky iste vzdá sa predsedníctva, odíde, a my budeme pánni. Víťazstvo naše bude. Tento však štiklík nepodaril sa im.

9. Bývalý podpredseda kat. kruhu ružomerského, dp. Aug. Kekat farár, pre pokoj dvakrát čestne vzdal sa úradu podpredsedníctva, čo poukazuje na jeho krásny charakter. Kto však i v tomto vidí padnutie, kto ho preto padlym generálom nazýva, ten belmo má na očiach, ten jazykom peny pomsty hádže. Ani to není pravda, že vraj dp. farára Kekáta naši protivníci 53 hlasmi vyvolili za výborníka. Tie hlasy dostal i od nás! Veď na protivnej stránke všetkých hlasov do hromady bolo len 37.

10. Pýta sa: «Či ozaj týchto mojich pánov bratov v tomto kroku viedol duch evanjelia?» A čože iné? Kruh žije a žiť bude, a toto medzi inými i tým 10. kňazom možno sa ďakovať. Preto sláva im! Ostatkom strážca Siona ruž. není povolaný k tomu, aby on tých 10. kňazov, učiteľov a ostatných učil, čo mali a majú činiť.

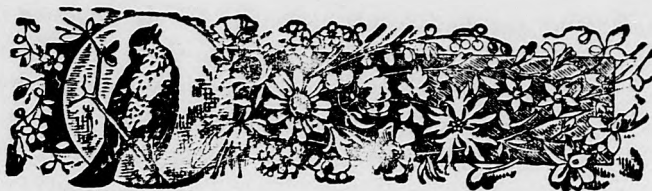
11. Že tých štyroch v dopise spomenutých do katolíckeho spolku za členov neprijali, to má tiež veľmi vážne a základné príčiny, ktorým shomaždení dobre porozumeli.

12. Strážca a obhájca pohoršil sa na «Budapešti Hirlap», a prečo sa nepohoršil dosavád i na brošúrkach, článkoch a dopisoch V. Lieskovana? alebo i samých K. N., ktoré od istého času tak pišu, že človek volí radšej ešte S. N. čítať.

Toto je ozvena hromobitia Siona ružomerského.

Lekár.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

POLITICKÉ CHÝRY.

Politický prehľad.

Ako najvážnejšiu udalosť minulých dní označíť treba manifest koalície, ktorý spojené stránky opozície dňa 28. februára vydaly na obecnosť Uhorska. Z tohto verejného osvedčenia spojených stránok opozície presvedčíť sa môže každý, že koalícia verne bojovala za práva a zmužile zastávala konštitúciu vlasti. Vidno z tohto manifestu, že koalícia o všetko možné sa pokúsila, aby bez porušenia práv koruny a zákonov krajinských v krajine pokoj zavedený bol. Že koalícia v požiadavkách jej nebola prepiata a že jej všetko záležalo na tom, aby spor medzi krajinou a korunou rozriešený a v krajine zákonný poriadok zavedený bol ku blahu ľudu, to jasne dokazuje tento manifest. Dokazuje on však aj to, že tie najslachetnejšie a najbezpečnejšie snahy koalície nevedly k očakávanému výsledku, bo to prekaziť vedela tá spoločnosť, čo sa zmohla kormidla vlády. Pričinením tejto spoločnosti snem uhorský oproti zákonom a nezákonným spôsobom rozpustený bol dňa 19. februára, bez poistenia, že nové voľby v čase zákonmi určenom vypísané budú. Proti tomuto nezákonnému kroku za povinnosť si držala koalícia v manifeste svojom pred celým svetom verejný protest vyzdvihnúť. Protest svoj vyzdvihnúť musela koalícia aj proti tomu, že hneď po rozpustení snemu úradne vyhlásené sú autonómne tarify cla a do života uvedenie obchodných smlúv uzavretých s Nemeckom. Protestovať musela koalícia proti tomu preto, bo je to na úkor a veľkú škodu záujmov hospodarských a priemyselných celého Uhorska; ustanovizne tieto, ponevác sú snemom uhorským povolené nenie, považovať sa musia ako nezákonné a neplatné. Veľké útrapy, spomína ďalej koalícia, prichádzajú na krajinu následkom nezákonných pomerov, vyzýva ale obyvateľstvo vlasti ku zákonnej a pokojnej obrane ústavy a práv ľudu. Požiadavky Uhorska sú zákonné a spravodlivé. Dôverovať a vytrvať treba až do konca a keď je Boh s nami, kto môže byť proti nám. Tymito slovami zatvára koalícia svoje osvedčenie, ktoré podpísali v prvom rade všetci údovia výkonného výboru a potom všetci vyslancovia spojených stránok opozície.

Ako druhú vážnu udalosť minulých dní označíť treba ten otvorený list, ktorým gróf Julius Andrassy obrátil sa ku svojim voličom. Ako známo, verejné shomaždenia sú zakázané. Gróf Julius Andrassy následkom toho pred voličmi svojimi nemohol účtovnú reč svoju povedať. V liste otvorenom vysvetlil preto celé svoje účinkovanie, ako vyslanec krajinský. Gróf Julius Andrassy všetko vynaložil na to, aby zákonné pomery uvedené boly v krajine. V porozumení s koalíciou opätne bol vo Viedni. Šlachetné jeho

namáhanie ale nevedlo k výsledku, bo to pokaziia tá spoločnosť, čo sa zmocnila vlády v Uhorsku. Gróf Julius Andrassy napomína voličov svojich k pokojnosti a k vytrvalosti v obrane ústavy krajinskej.

Na osvedčenie koalície a na otvorený list grófa Juliusa Andrassyho tá spoločnosť, čo v Uhorsku nezákonne potrhla ku sebe správu nemohla mlčať. Patentovaný rozum jej, osvietený Jozef Vészi (Weiss) musel na to odpovedať v polouradnej zpráve. Prekrúcal pravdu, čerane obracal na bielo, pri tom grobianil dľa svojho prirodzeného zvyku. Umýval pánov svojich, čím viac ich však umýval, pred svetom sú oni tým černejší.

Ako zvláštnu udalosť treba na vedomie dať obecnstvu, že aj barón *Dezider Bánffy* v otvorenom liste navštívil svojich voličov v Szegedíne. Listom týmto tento politický rarášek pred celým svetom dokázal, že ako vždy tak aj v prítomných bojoch za ústavu vlasti, hral sa na psíka zo dvoch dvorov. Cieľom jeho bolo vždy, aby sa poznové dostal na vládu. Je on ako líška a nemôže zabudnúť ten kurín, v ktorom si lapať tučné kurence. Rozumie sa, vzali ho na otázku a on následkom toho vystúpil z koalície. Šťastlivú cestu!

Nemožno pomínuť a treba konečne ako zvláštnu udalosť aj to spomenúť, že Béla Rudnay ako splnomocnený kráľovský kommissár vyzdvihnuť samosprávu stoličnej právomocnosti Pest-Pilis-Solt-Kis-Kún. Skutok tento nasledovať budú zaiste kráľovskí a vládni kommissári aj v iných stoličných a mestských právomocnostiach. Obraz politických udalostí minulých dní je dosť smutný, vytrvajme však, ako nas vodeovia naši napomínajú, v zápasoch za práva a ústavu vlasti a keď v Bohu dôverujeme, neopustí nás Boh.

Porada ľudovej strany.

Krajinskí vyslancovia ľudovej strany dňa 5. marca v piatok vo veľkom počte zišli sa v byte pápežského praeláta Jána Molnára, kde sa pri prítomnosti grófa Ferdinanda a Aladára Zichyho rozhovárili o bežných záležitostiach politických.

Porada výkonného výboru koalície.

Výkonný výbor koalície vo štvrtok 1. marca držal poradu pri prítomnosti všetkých členov výboru. Gróf Julius Andrassy oznámil porade, že vláda strojí sa vypísať volby v čase zákonom určenom.

Účtovná reč ablegáta ľudovej strany.

Michal Dömötör, krajinský vyslanec volebného okresu pezinského v nedeľu 25. februára držal cheel účtovnú reč v Pezinku. Mestský kapitán však ľudové shromaždenie, k tomuto cieľu svolané, zakázal. Krajinský vyslanec Michal Dömötör proti tomu appelloval na prešporského viceispána s tým odôvodnením, že mestský kapitán nemá práva shromaždenie zakázať, on ho smie len v známosť vziať, alebo nie. Viceispán prešporský — čo je tiež znakom času — na appelláciu Michala Dömötöra odpovede ne-

dal, nemohol teda účtovnú reč držať pre kopu žandárov, takže pán Dömötör k voličom svojim obráti sa príležitostne v otvorenom liste.

Luteránsky «Týždenník» a «Katolícke Noviny».

Miešaného manželstva noviny tieto, bárs aj s nevoľou, predsa musíme spomínať. Miešané manželstvo dľa všeobecnej skúsenosti nikdy není k prospěchu veriacich. Škodlivé následky takého manželstva pátrať možno na pokoleniach z neho pochodiacich. To nám však každý už uverí, že zaštiepené «Katolícke Noviny» do pňa luteránskeho «Týždenníka» donášajú len samé hniličky. Niekoľko takýchto hniličiek luteránskeho «Týždenníka» a «Katolíckych Novín» ukážeme obecnstvu v nasledovnom.

Píše luteránsky «Týždenník» v posledvom čísle o vyslancoch koalície: «Peľes lotrovská». Či ten človek, čo to na papier položil, mal rozum na mieste, keď to napísal? Píše ďalej luteránsky «Týždenník» ako by omámený — no, nehovoríme trúnkou, lež nenávisťou oproti katolíkom: «Krisťe náš, zas fa ukrižovali», to jest vyslancovia koalície a to tým, že sa po rozpustení snemu shromaždili v bazilike sv. Štefana na sv. omšu. Keď teda dakto ide na sv. omšu, to križuje Krista Pána. To je echt po luteránsky. Omša táto bola «zádušná». Týmto luterán zas len to ukazuje, že nevie čo je sv. omša a ako luterán ani vedieť nemôže, čo je omša «zádušná». Milan Hodža by to však mal vedieť, že doposiaľ každé otvorenie snemu započalo a každé rozpustenie zakončilo sa sv. omšou. Mal by to vedieť, tým horšie, že to nevie. — Píše luteránsky «Týždenník» že «Zmeskal revolúciu robí proti halenám». K tomu sú ozaj potrebné otruby miesto modzgov v hlave, aby si kto takúto hlúposť vymyslel. Zmeskal revolúcie nerobí, ani nerobil, ani neveríme, žeby ľud chcel revolúciu a keď áno, to je tomu len luteránsky «Týždenník» na príčine. — «Zichyho ľudová strana morí Slovákov. «Kresťan» odkopnul slovenčinu. Ich zuby — to jest maďarských ľudákov — sa slovenskou krvou červeňaly.» Takto píšu tieto chýrne noviny k poučeniu ľudu. Keď ale luteránsky «Týždenník» takto nesvedomite cigáni a ľud búri, nesmieme sa nad tým čudovať, že mu jedon jeho dopisovateľ ako ozvena na to odpovedá: «prečo sú synovia naši ozbrojení, keď nás krivdu nechajú trpeť?» Či rozumie Hodža čo to znamená?

Luteránsky «Týždenník» tým najpodlejším poburovaním vystatuje sa ako opravdový a jedinký priateľ ľudu. «Hladme na naše haleny» píše. Ako keby Hodža ozaj v halene chodil a ako fiskál nemal inej roboty ako haleny obšívaf. Nesvedomití ľudia už mnohokrát do nešťastia uvalili národy a pre nesvedomitost' dost' krve sa už tiež mnohokrát vylievalo. Len nedávno tiekla krv po okružných cestách hlavného mesta, a čo to zapríčinili boli ľudia Hodžovi podobní. Ostatne povážme, čo píše v poslednom čísle jeho novín: «Renegátom voličom darilo sa ne-dobre, hneď tu, hneď tam zhorel dom, zhorely aj viaceré školy, ba i fary; taktiež lesy a siatiny nemčúrskych grófov a zemepánov». Takýmto zlomyseľnosťami traktovať ľud, k tomu ozaj nezbedná nesvedomitost' a hodná porcia

pohanského zmýšľania sú potrebné. Nuž ale papier to unesie.

V miešanom manželstve nesmie zaostať drahé rebro luteránskeho «Týždenníka», totiž «Katolícke «Noviny». Píše v týchto, pravda perom druhého, Ferko Skyčák: Ludová strana nevedela v minulosti odstrániť krivdy, ktoré na nás liberáli popáchali. Chudák Ferko Skyčák, sto rokov by musel žiť, keby tolko krivdy od ľudu chcel odstrániť, ako to ludová strana urobila. «Vytref chce Slovákov z radu živých», rozumie su ludová strana, rozum mu kypel keď to písal. «Verte nie pánom, ale naším bratom». To sa od pána brata Hodžu naučil. My tiež hovoríme, verte bratom, z braterstva však nikoho nevytvárame. To robí Ferko Skyčák, a to nenie po kresťansky.

«Natolícke Noviny» sa rozpisujú: «Kresťan je nepriateľom slovenčiny». Teda ešte vždy nenahliadajú jak nešťastnou a cigáňskou zbraňou bujújú? «Za práva chudoby, proti veľkým pánom.» Slovák nech je katolík, nech je evanjelik, nech je socialdemokrat, všetko sa mu odpúšťa. Tieto ztraštenosti sú následky miešaného manželstva s luteránskym «Týždenníkom». Páni moji s takýmito zásadami už ozaj ďaleko vedete a na také pole zvädzate ľud, kde tí najväčší nepriatelia kresťanstva nad ním panovať budú. Rozsievate semeno, z ktorého vy nikdy žaf nebudete. V tomto ohľade sa my nesrovnávame. Takéto zásady sme my nikdy neohlasovali. Vy ohlasujete krutý boj na život a na smrť medzi Maďarmi a Slovákmi. Nám predhadzujete, že sme šovinisti, kdežto sme si my vždy len na tom dali záležať, aby sme všetky národnosti v bratskej láske do vedna spojili.

BESEDNICA.

Obet nemúdrej lásky rodiča.

(Pokračovanie.)

Tedy zase som v ústave. Zakázané mi holo priateliť sa s Karolom. Roztopašných chlapecov som si vybral za kamarátov. Sväté myšlienky som netrpel v srdci. Všeliaké kúsky som postváral. Jednúc bolo povedane, že skoršie budeme vstávať. Hneď večer sme sa ushovoriť, že si žart spravíme s ústavným sluhom Alexandrom. Keď už všetci spali, ja som hore vstal, zvonec som nahor obrátil a vodou naplnil. Potom ale som si ľahol spať. My, ktorí sme vedeli o tom kúsku, sme skorej vstali, nežli nám bolo treba. Sluha pomykol zvonec a hneď mal vodu za krkami, načo zabrešil, my ale sme sa smiali. Potom ale prišiel dozorca a ostrými slovami nás utišil za chvíľu.

Prišli fašianky. My sme predstavovali smutnohru «Odsúdenie Tomáša Morus» rečenú; mnoho hosťov bolo

prítomných z mesta. Ja som pri dverách musel stáť, ktorý zástoj som tak dobre hrai, že som dostal utešenú kytku kvetín. Všetci plesali a ma zvelebovali, len Karol plakal v kúte, oplakával zkažu mojej duše. Na druhý deň všetci sme boli sídení, ktorí sme brali činnú účasť v tej smutnohre. Zase ma všetci zvelebovali. Na popolec som sa nevoľne cítil. Už sme všetci boli zobudení, len môj nový priateľ Gusti spal, ktorý deň predtým schvaľoval krvozížnlvého tyranna anglického Cromwella, tvrdiac, že len tomu sa dobre vodí, kto tomu tyranovi podobne jedná. Ja som šiel k nemu, zobudiť ho, ale hľa, ako som ho za plece chytil, zamdlel som a klesol som na zem. Priateľ môj Gusti bol mrtvý, porazilo ho.

Keď som k sebe prišiel, našiel som sa v posteli v jednej tichej izbe. Nalakaný súc, chcel som kričať, a z postele dolu skočiť, ale som nijako nemohol. Naraz sa otvorila dvere a duchovný otec v kostolnom rúchu, lekár, správca a moji rodičia vkročili dnu.

— Heinrich, poznáš ma? — pýtala sa ma matka. — Pozri, otec a mama, tvoji sú tu.

Ja som všetko počul, ale oči som nemohol otvoriť. Lekár povedal, aby sa všetci vzdialili. V sieni zase bolo ticho. Naraz cítim, že sa mi sila navrátila, rozpamätal som sa na hroznú prípadnosť Gustiho, začal som ukrutne kričať. Pribehol sluha. Pýtal som šaty, obliecť som sa chcel, ponač vrah dobre sa už cítim. Aj mama pribehla, od radosti dlho ma bozkávala, rieknuť:

— Štyri dni si bol v hrdle smrti, však som len rada, že si k sebe prišiel.

O obliekaní sa ani reči nemohlo byť, lebo ešte dlho som nemal vlády. Rodičia moji odišli. Môj drahý Karol bol mojim opatrovníkom. O inom som s ním ani nehovoril, ako o reholníckom živote. Karol ma napomínal, aby som bol poslušný matke, že nesmiem o reholníckom povolani hovoríť, ja som ale odvetil, že radšej máme posluchať Boha, nežli ľudi. O dakoľko dní vkročil do siene správca s týmito slovami:

— Tedy už vyzdravel náš syn Heinrich, čo si žiadaš odo mňa, synu môj?

— Oh, láskavý otče môj, keď nevyhoviete mojej prosbe, celkom nešťastným budem; keď ale vyplníte, tak budem celkom blažený; prijmite ma medzi nováčkov vašej rehole.

— Veď to neide tak ľahko, či si si dobre rozvážil tú vec? Tu nedostačí žiadosť, lež povolanie Božou milosťou sprevádzané je potrebné. Reholník musí ochotným byť chrbát obrátiť ešte aj dovoleným radostiam; či by ti nebolo ľúto toho bohatstva, tých rozkoší, ktorých by si sa zriecť musel?

— Oh, môj drahý otče, ja som si už všetko toto dobre rozvážil. Dobře viem, kolké prekážky musím premočť. Úfam ale, že skrze prímluvu Bohorodičky a všemohúcu milosť Božiu všetko šťastlive prekonám. Len v klástore je pravý pokoj; ó, nevytvárajte ma z vašej rehole, Otec môj už privolil, šestnásť rokov už mám, viem, čo robím.

— Taká vec musí mať svoj dlhý čas.

— Ale, drahý otče môj, nestrašte ma ; kebych vedel, že je nemilým Bohu tento môj krok, nedriapal bych sa za reholníckym životom, od ktorého ma nikto na svete neodhovori.

— No, synu môj, vidím, že naozaj vôľa Božia je to, čo si žiadaš. Slubujem ti, že ťa prijmem medzi nováčkov, ale po duchovných cvičeniach, ktoré sa budú držať po poslednej zkuške. Na srdce ti kladiem ale, aby si o tomto našom rozhovore okrem Karla nikomu ani len nešuchol, lebo tvoji kamaráti sú veľmi svetského smýšľania.

— Oh, ja blažený, tedy reholnikom sa stanem — povedal som Karlovi. — Či je väčšej radosti na svete od mojej? Povedz mi len môj drahý Karle!

— A kto by mohol opísať moju radosť nad tým, že si ty, drahý Heinrichu, tak blažený?! — odpovedal Karol.

— Hej, mníchom sa stanem, — pokračoval som. — blaženejší budem v tichej sieni kláštora, nežli panovník v skvelom paláci...

(Pokračovanie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Inštalácia nových kanonikov. Noví kanonici prešporskí: *Ján Helcz*, dr. *Viktor Kereszty*, barón *Gabriel Jeszenák* slavnostne inštalovaní boli v prešporskom korunovačnom chráme vo štvrtok dňa 1. marca. Inštaláciu nových kanonikov previedol pápežský protonotár, opát, kanonik *Pavel Novák*.

Ján Orth. Z času na čas rozletujú sa svetom chýry, že arciknieža Ján, ktorý pred rokmi pod menom Ján Orth išiel do sveta a pravdepodobne zahynul, ešte žije. Ba nachodia sa ľudia, čo tvrdia, že zmizlé knieža kde-tu videli. Najnovšie dochádzajú chýry z Zürichu, že Leopold Wölfling, vnuk zmizlého arcikniežata, ktorý blízko tohoto mesta býva, dostal list od svojho strýka, v ktorom oznamuje, že ešte žije. Leopold Wölfling (predtým arciknieža Leopold) strojí sa vraj náalekom toho listu na ostrovy balearske, kde sa zmizlý Ján Orth má zdržovať. Na ostrovoch balearských nachodí sa prítomne vskutku arciknieža Ludvik Salvátor a Leopold Wölfling zaiste od tohoto dostal spomínaný list

Bankári cisára Vilhelma. Z Berlínu oznamujú, že cisár Vilhelm bankárov Fridricha a Karola Friedländer z Berlína, Wienberg, bankára z Frankfurtu a Schwabacha, člena berlínskeho bankárskeho domu Bleichröder vymenoval za šľachticov. Židovská šľachta rozširuje sa teda už aj v Nemecku

Mikuláš Petricský †, pápežský praelat, kanonik récko katolíckej kapitule prešovskej dňa 28. februára v noci po zdĺhavej chorobe v 61. roku veku svojho usnul sladko v Pánu.

Bezmenné milliony. Z Rímu oznamujú, že z istež nemenovanej strany dva milliony frankov obetovali pá-

pežovi ako milodar ku francúzskym cirkevným cieľom. Svet háda, že tento milodar obetovala Eugenia, bývalá cisárovná francúzska.

Jozef Kristóffy, minister vnútorných záležitostí v piatok dňa 2. marca ráno i so svojou manželkou prišiel do Abbazie, kde sa asi cez osem-desať dní zdržovať bude. Počas neprítomnosti ministra, vnútorné záležitosti povedie štatny tajomník Alexander Sélley.

Maliar Michal Zichy †. Vítečný maliar Michal Zichy rodom z Uhorska zomrel dňa 1. marca v Petrohrade, kde od mnohých rokov stál v službách cárskej rodiny ako dvorný maliar.

Premena v obchodnom pláne uhorsko-štátnych železníc. Rýchliky medzi Budapešťou a Viedňou, ktoré doposiaľ opúšťali západné nádražie budapeštianske o 1. hodine 45. m. a do Viedne dorazili o 6. hodine 35. min. od 1. mája b. r. pohnú sa o 75 m. pozdejšie, totiž o 3. hodine a do Viedne dorazia presne o 7. hodine večer. Tento rýchlik prekoná cestu medzi Budapešťou a Viedňou o 50 minút prv ako predošlé rýchliky a nepostojí ani vo Vacove.

Prvá žena ako kandidátka za ablegáta. Z Bologne osnamujú, že tamojší socialisti za ablegáta okresu Budrio, na miesto ablegáta Chiesa, ktorý sa od politiky utiahol, zamýšľajú kandidovať socialistku učiteľku Beatricu Sachi. Jestli ju vyvolia, bude sa tá žena pekne vynímať v talianskom parlamente v Ríme. Vlasti svojej by však viacej osožila, keby doma varila, šila a punčochy plietla, ako keď bude v parlamente vozpust sveta dve na tri búchať.

Hodinky cisára Maximilliana. Z Madridu oznamujú, že tam nedávno jedna záložňa na verejnej licitácii predala vačkové hodinky za tisícosemsto pesetov. Tieto zlaté vačkové hodinky majú tri pokryvky. Na prvej vidieť kotvu z diamantov; na druhej duplovaného orla s cisárskou korunou; na tretej konečne nasledujúci nápis: «Dôstojníci cisárskeho námorníctva arcikniežatu Maximilliana 1854». Okolo tohoto nápisu je cisársky címer rakúsky a cisárska koruna. Arciknieža Maximillian r. 1854. vymenovaný bol za hlavného veliteľa rakúskeho námorníctva. Za to majú, že sú to tie hodinky, ktoré nešťastný cisár mexikánsky pred smrťou odovzdal svojmu spovedníkovi, aby ich doručil jeho manželke Šarolte.

Jozef Savanyu na ceste kolo sveta. Len nedávno sa vyslobodil posledný bežár bakonských hôr z vacovského žaláru a už ho istý podujateľ z Hamburgu vyvoláva, aby išiel s ním na cestu okolo sveta, keď sa vraj vo veľkých mestách ukazovať bude, dobre mu zaplatí. — No, keby už z Uhovska nemali čo iného ukazovať ako tohoto bežára, to by u nás veľmi smutne vyzeralo.

Sňah. Z Maramaros-Szigetu sdelujú, že po pekných jasných dňoch napadlo na 15 centimetrov sňahu. Obyvateľstvo obáva sa povodne

Chýry zo Spiša. V lese obce Szomolnokhutta zamrzol dňa 28. januára istý Michal Soltész. Chudák po drevo šiel, zmorený si sadnul a sediačky na veky zaspal. — V Lechnici nábožná vdova Anna Cziczenyák, ktorá na

sochu božského Srdca Ježišovho 140 korún obetovala, dá na jar kostol vymalovať. Hľa, pekný príklad.

Založenie nového kresťanského spolku. Nový kresť. spolok sriadil Franc Dávid, riaditeľ kresťanských spolkov v obci Bükkszék (stol. Heves). Za členov správy vyvolení sú: Jozef Kovács, učiteľ; Imrich Borotvai, rychtár; Jozef Nagy; Matej Bozó. Dozorný výbor: predseda: Štefa Piroška, farár; Franc Dankó, zapisovač; Jozef Vancsó; Franc Nagy; Peter Vancsó; Jozef Vig; Ignác Zagyvanáci; Štefan Huszár ml.; Franc Práff, statkár; Ján Kovács ml., zámočník; Jozef Józsa; Gabriel Józsa starší; Jozef Varga; Štefan Juhász; Michal Nagy Balog.

Boj vojakov so sedliakmi. Z Evova oznamujú, že v tlumackom okrese v obci Nižniov bola krvavá srážka medzi vojakmi a sedliakmi. Sedliaci vydržovali shromaždenie, na ktorom rečníci poburovali ľud, následkom čoho žandári oslovili shromaždený ľud, aby sa v tichosti rozišiel. Ponevác bol práve jarmok, ľudu bolo v obci mnoho, takže žandári nevedeli urobiť poriadok. Sedliaci sa vyhrážali smrťou viacerým úradníkom a jednému statkárovi, ktorého aj kamením ranili. Žandári zo Stanislavy pýtali pomoc, na čo vojenská vrchnosť poslala do Nižniova jednu kompániu 24. pešieho pluku, zčiasťky aby vojaci urobili poriadok, zčiasťky ale aby už lapených poburovateľov odvedli do Tlmacu ku súdnej stolici. Pobúrený ľud však ale urobil útok na vojakov, ktorí sa zpočiatku bránili len bodákmi, neskôr ale veliteľ pre vyhrážavé chovanie sa ľudu prinútený bol dať streliť na ľud. Vojaci viackrát strelili, na čo sa ľud rozprchol. Šesť ľudí ostalo mŕtvých na zemi a jedenásť bolo ťažšie raneno. Lapeným poburovateľom sa vo všeobecnom zmätku podarilo ujsť. — Hľa, aké následky máva poburovanie ľudu od nesvedomitých vodeov.

Zhorený stavec. Z Tokaju sdelujú, že 80-ročný obyvateľ obce Kistokaj menom Abrahám Szász proti svojim reumatickým boľasťam natieral si telo špiritusom. Tieto dni jeho dcéra tiež mu natierala telo a stavec prv, než by bol zaspal, chcel si zapáliť na fajku. Za okamih telo starca od horiacej sirky vzbĺklo plameňom a len duchapritomnosti svojej dcéry môže ďakovať, že nezhorel na uhol. Deva totiž vidiac nebezpečie, všetky periny hodila na svojho otca a takto oheň udušila. Následkom utrpených popálenín stavec sotva ostane pri živote.

Liek proti červienke. Z Viedne oznamujú, že tunajší ústav na dorábanie serumov upovedomil vládu, že sa mu podarilo vynajst liek proti červienke. Ústav zároveň sdelil, že nový liek v takom množstve dorába, že vie zapatriť ním všetky nemocnice vo Viedni.

Zhorelo divadlo. Z Paríža píšú, že v hlavnom meste republiky Čile v Santiagu v tamojšom divadle počas predstavenia vypukol oheň. V divadle bolo asi 1200 ľudí, mnoho žien a detí. Prestrašené obecnstvo sa začalo hrnúť von z divadla, pri čom mnoho ľudí, najmä žien a detí prišlo o život. Posavád vytiabli už viacej mŕtvol, ale počet nešťastníkov ešte je nio istý. Aj štyria herci padli v obeť ohňu. Do nemocnice odniesli veľmi mnoho ranených a popálených ľudí.

V záujme uhorského priemyslu. Z Baňskej Bystrice oznamujú, že baňsko bystrické obecnstvo vydalo heslo, že len články uhorského priemyslu bude kupovať a upotrebovať. V záujme uskutočnenia tohto hesla chcú založiť ochranný spolok. Utvoriť sa bude budúci týždeň.

V taký čas, ako na začiatku jara, hospodárske obecnstvo zaplavujú veľkým počtom a mnohosľubujúcimi, lichotiacimi a cifrovanými menami okrášlené kosové cenníky, plakáty a obežníky. Jedon obchod nad druhým lepšie licituje a vychvaľuje svoje kopy do nekonečna. To nie je zriedkavosť, že potom také obchody jedon druhý ohovávajú a práve tak aj ich výrobky, len aby s tým na svoj mlyn vodu narazili. Kto túto okolnosť len trochu pozoruje, hneď zbadá vyčnievajúce koňské kopytá, že také závody dobrosrdečnosť gazdovskeho obecnstva chcú na svoj prospech obrátiť. Toto je najnovší, pohodlnejší spôsob ku využitiu kopy kupujúceho obecnstva, ako «vigéci» pustošiacie kobitky, ktoré zákon zakázal. Varovanie sa teda je až veľmi sverchované na mieste! Aby ste takýmto využívajúcim a figliarskym obchodníkom na lep nesadli, odporúčam kopy kupujúceho obecnstvu, a práve tak aj obchod vedúcim pri potravných spolkoch do pozornosti jednu výtečnú, na ocelovo-technickom poli zostavenú, so známku «generála Dewetta» z deľovej ocele vyhotovenú kopy. Táto kopy vyhotovuje sa z deľovej ocele a primiešaných spolučiastok, čo je majetkom a tajnosťou fabriky vo svojom obore nedostiziteľnej. Tieto kopy sú patentované a zákonom chránené, padelanie ich sa prisne tresce. Majiteľom patentu je obchod: *Pavel Sohr*, Szill (Somogy-megy), ktorý závod je jediný dorábateľ a rozposielateľ deľo-ocelových kôp «generála Dewetta», ktorý komukoľvek na požiadanie na tieto kopy poľahujúce sa akékoľvek vysvetlenie za darmo pošle. Práve tak darmo pošle jedon obrázkový cenník, kto si ho na dopisnici požiadá. Tento chýrny závod a práve tak aj jeho vyprobované kopy odporúčame do pozornosti hospodárskemu obecnstvu, prv než by sa kde-inde pre kopy obrátilo. Blížšie vysvetlenie viď v ozname.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provodenie parcellovania a ku tomuto cieľu udelovanie požičiek. Cieľ ústavu tohoto vytvárajú užerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezne za miernu odmenu unávania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnyimi, meriúnymi a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnostným požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky v akéj ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľia pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naráz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty davajú sa popredku. — Zvlastné výhody ústavom povolené požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podľžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových penázoeh. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhadnovnerie notárske. Ústav požičkú vyponvedaf nemože.

HOSPODÁRSTVO.

Kompost trus.

Čo je kompost? pýta sa ne jeden malý hospodár, ktorý o tom ešte nepočul. Kompost nenie iné, ako rozličný trus smiešaný so zemou. Každý hospodár vyváža na zem všeliaké odpadky z tej príčiny, aby s nimi popravil pole svoje. Lenže tieto odpadky sami v sebe nie sú súčasťou k hnojeniu, keď ich ale zmiešame so zemou, nenie lepšieho trusu nad týmto. Nenie hospodárstva, v ktorom by sa nenachodily ku kompost trusu potrebné látky, lenže aj to je pravda, že málo je takých hospodárov, ktorí by vedeli cenit hodnotu kompost trusu, ba ani len pochopu nemajú, čo to za zvieru, kdežto vec je veľmi jednoduchá. Hľadme teda, aké látky sú potrebné ku kompostu a ako ho treba zhotoviť.

Základ kompost trusu tvorí zem. Voľakde kopáme jarok, zhrabujeme dvor, ulicu, alebo hradsku, zem túto upotrebme ku kompostu. Veľmi užitočne môžeme upotrebiť k tomu hlien potokov a močarín, keď v nich voda upadne. Do tejto zeme pomiešame tie látky, ktoré tvoria kompost. Čiastky zvierat, teda: črevá, krv, kosti, perie, srsť, atď. Prirodzená vec, že zvierence, ktoré na chytľavú chorobu padly, neslobodno k tomu použiť, lebo s tým by sme si škodu našu zväčšili. Hrubé kosti, ak len nemáme stroj k mletiu takýchto, radšej predajme, pretože v celkosti pomaly hnijú, a prejdú do pôdy.

Mimo zvierat, upotrebíme ku kompostu aj rastliny: burinu, zkaženú krm, listie, ráždie, bilu, piliny atď. Tieto látky obrátia sa na prsť, mimo toho dostanú sa do kompostu potravné články hospodárskych rastlín. Lenže tu musíme byť opatrní, a burinu ktorá je už v semene, tak podobne aj chrobou napadnuté zeliny najprv spálme, lebo ináč será aj v hnoji zadrží kľúčiacu silu, a tak sami rozsejeme burinu s trusom. To iste vykonáme s hrdzou, so snehom a s inými škodnými hubami napadnutou bylinou, jestli ju neobrátime v popol a tak neprmiešame ku kompostu. Výborný trus dá popol, pretože obsahuje v sebe veľa káli. Porol kameného uhliu aj v komposte je len veľmi málo hoden, tým sú užitočnejšie sadze, smety, ivery, človečie výkale, hnojnice, mydliny atď.

Ako vidno, mnoho je tých látok, z ktorých zhotovíme kompost, lenže aby on dobrý bol, treba vedieť s ním zaobchodiť. Prehovorme pár slov aj o tom. Hlavné pravidlo je, radšej majme viac menších kôp, ako jednu veľkú, lebo takto ľahšie to možno trus obracať, a lepšie aj dozre.

Radné je trus na vyššom mieste držať, kde nenie v ceste a nesvieti naň slnko. Pretože do kompostu rozličné látky prídu, ktoré nehnijú jednako, za to dobre je kosti, piliny, srsť, perie a podobné s haseným vápnom

zmiešať a v osohytnej jame držať, a len keď zhnily, odniesť k iným látkam.

Jamu kompost trusu nasledovne naplníme: Na spodok nahádzeme zeme v hrúbke 35—40 centimetrov, na to príde jedna vrstva rozličných odpadkov vo výške 20—25 cm, na to zase zem príde, potom odpadky takto miešano, zakiaľ kopa nenie na poldruha metra vysoká. Aby trus čím lepšie zrel, potrebné je kompost z času na čas polievať s hnojnicou, lenže nie veľmi, lebo s tým by sa kompost pokazil. Potrebné je trus viac ráz poprehadzovať a síce tak, že predelíme kopy na štvrtiny, potom najprv jednu štvrtinu poobraciame a odneseme na bok, po nej druhú, a tak všetky, aby sa látky čím lepšie spolu zmiešaly. Takto poobracaný trus znovu zasypeme zemou, aby sa ammoniak nevyparil. Obracanie kompostu závisí od hnitia látok, z ktorých on pozostáva. Keď tieto chytro hnijú, tak kompost menej obracujeme, v protivnom páde častejšie to robíme.

Až to chceme docieľiť, aby sme mali v istom čase zrelý kompost, tak držme ho aspoň v dvoch kopách, z týchto v jednej nech je zrelý, v druhej ale v počiatočnom stupni nachodiaci sa kompost.

Kompost môžeme upotrebiť pod každú rastlinu, najmä lúky popravíme s ním. Zahradníci nemôžu byť bez neho, lebo on najlepšie popraví zem, a dá do nej všetky tie látky, ktoré potrebné sú k živobytiu zelenin. Poznajúc takto cenu kompostu, vyzývame hospodárov, aby ho čím väčšej miere dorábali a nešanovali tú prácu, ktorú požaduje, veď trus je zlatá baňa gazdov. *Gazda.*

Svätý Rehor Veliký.

Svätý Rehor pápež, ktorého následkom zvláštnej svätosti života, hlbokoj učnosti a mimoriadneho účinkovania celé kresťanstvo menuje veľkým, narodil sa v Ríme. Otec jeho bol rímsky radea Gordianus, matka jeho pochádzala zo šľachtického pokolenia, viedla život enostný a svätý, a menovala sa Silvia. Rehor od mladosti veľké pokroky robil vo vedách a pozdej sa v nich natoľko dokonálil, že pozornosť všestranne na seba obrátil. Pre zvláštnu jeho učnosť a veľké čnosti občianske cisár vymenoval ho za miestodržiteľa rímskeho. Pretože však videl, že zastávanie tak vysokého úradu spojené je s veľkým nebezpečím, po krátkom čase zďakoval z úradu. Po smrti otca svojho založil v Sicílii šesť kláštorov, v Ríme vo vlastnom dome založil siedmy kláštor, dedičstvo, čo mu po otcovi pripadlo, rozdal chudobným a na cirkevné ciele, a vstúpil do kláštora Benediktínov, ktorý si sám bol vystavil. Tu ho pozdej ako reholníka prísneho a svätého života vyvolili za opáta.

Ako opát žiadal s najväčou prisnosťou od mníchou, aby predpisy reholné, nadovšetko ale pôsty svedomité zachovávali. V tomto všetkým i sám príklad dával. Štyridsaťdenný pôst zachovával tak prísne, že následkom toho na tele celkom zoslabnul. Už len jeden deň chýbal ku Veľkej noci, od slabosti sotva na nohách stál, nie žeby bol pôst rušil, lež prosil mnícha Eleuteriusa, aby sa

zaň modlil, aby mu Boh poprial milosti ešte tento posledný deň pôstny zadržal. Ako bol však Rehor prisny oproti sebe, tak bol láskavý a vlúdny ku druhým. Pán Boh vyznačil ho aj preto milosťou činienia zázrakov, ktorými on svätú vieru kresťanskú v mnohých pádoch oslávil. Vtedy ešte predávali ľudia na jarmakoch ako dajaký tovar. Jednúc videl svätý Rehor na jarmaku niekoľko mladíkov, zvlášte krásnej postavy, ktorých istý kupec na predaj ponúkal. Rehor sa pýtal kupca, skadiaľ sú tí mladíci? Ten mu odpovedal, že sú to Angličania. Svätý sa ďalej pýtal, či sú to kresťania? Kupec odpovedal, že v Anglicku sú sami pohania, čo sa modlám klaňajú. Svätý si na to hlboko vzdychnul, išiel ale hneď k pápežovi a prosil ho, aby poslal do Anglicka niekoľko ohlasovateľov slova božieho, aby pohanských Angličanov na pravých anjelov obrátil. Povedal, že i sám pôjde s nimi. Pápež mu to dovolil. Rehor následkom toho vybral sa na cestu do Anglicka. Ako to ale ľud rímský videl, zburil sa a ani sa neutešil až keď sa Rehor späť navrátil. Onedlho vymenoval ho pápež za kardinála a poslal ho do Carihradu k cisárovi, aby tam k ochrane mesta Rímu vojsko pýtal. Ako vyslanec pápežský dlhší čas bavil sa Rehor v Carihrade a pri tejto príležitosti i patriarchu Eutichiusa, čo upadol bol do rozkolníctva, priviedol ku pravej viere kresťanskej. Na to zomrel pápež a kňazstvo i ľud, čo vtedy spoločne volili pápeža, jednohlasne vyvolili Rehora za námestníka Krista Pána. Rehor sa však tohoto vyznačenia tak veľmi naľakal, že v nočnú hodinu utiekol z mesta a ukryl sa v jednej jaskyni. Ľud ho hľadal po všetkých stranách až prišiel ku jaskyni, nad ktorou zdvíhaly sa, vzdor tmavej noci, akoby lúče slnca.

Svätý Rehor prijal na to ťažkú hodnosť pápežskú. Čo on cez tých dvanásť rokov, čo ako námestník Krista Pána cirkev riadil a spravoval ku oslave všemohúceho Boha k dobrému veriacich slovom i skutkom činil, čo písal a osobne učil, to sa ani povedať nedá. Hneď z počiatku jeho panovania vypukol v Ríme a v celom okolí hrozný mor. Svätý Rehor považoval to ako trest boží za hrozné hriechy rímskeho obyvateľstva. Naložil preto, aby s obrazom Panny Marie, ktorý niekedy shotovil bol svätý Lukaš apostol, držali sa verejné pochody, pri ktorých modlil sa ľud litanie všetkých svätých. Na prímluvu svätých, zvlášte ale Panny Marie, ktorú svätý Rehor vrele ctí, svätými piesňami oslavoval a úctu jej rozširoval, hrozný mor v meste a v celom okolí skutočne aj prestal.

Pápež Rehor potom celkom venoval sa správe a riadeniu cirkve. Dal si záležať na tom, aby na hodnosti cirkevné postavení boli mužovia nadaní duchom prisne cirkevným. Sriadil a zaviedol obrady cirkevné. Spev svätý cirkevný, aký slyšíme ešte po dnes pri hrubých svätých omšiach, pri obradoch, ako aj spev svätých žalmov svätý pápež Rehor sriadil. Už ako chorľavý na posteli sediac vyučoval on v tomto speve mládež.

Rehor nebol spokojný s tým, čo v záujme cirkve činil sam v Ríme, lež posielal listy a vyslancov ku jedno-

tlivým biskupom rozličných krajín, napomínajúc ich prisnemu plneniu svojich povinností; horlivých chválil, lahostajných karhal a dľa potreby aj trestal. Proti kacirstvám kdekolvek sa pozdvihovali, neohrozene vystupoval, slobodu a statky cirkevné aj oproti svetským mocnárom bezohľadne bránil a zastával. Vo viacej vtedy ešte pohanských krajoch založil vieru kresťanskú, tak medzi iným v Anglicku, kde ako opát strojil sa sám ist, veľ ale poslal ta istého mnícha Augustína, ktorý v krátkom čase na toľko rozšíril tam vieru kresťanskú, že svätý Rehor viacej biskupov musel ta vymenovať, zvláštny zreteľ bral na chudobných a opustených. Úradníkom a kňazom svojim naložil preto tak v meste ako aj na vonku, aby chudobných všemožne podporovali, ktorí ho za to aj ako pravého otca svojho oslavovali.

Na počudovanie je, ako zbývalo svätému Rehorovi času pri nepretržených prácach ku písaniu nesčíselných kníh jeho, ktoré katolícky svet doposiaľ obdivuje. Toto tým menej môžeme pochopiť, keď povážime, že svätý Rehor jednoducho chorľavel. Následkom prisnych pôstov zoslabil si žalúdok a k tomu hodne trpel aj na látku. Posledné časy života jednoducho ležal, pri tom však nezanedbal sveje povinnosti. Na ľužku sediac alebo ležiac tajomníkovi svojmu mlúvil do pera svoje knihy a listy. Tajomník tento tvrdil, že videl neraz bieleho holuba, ako sa ku Svätému spustil a mu akoby do ucha mlúvil, čo má dať písať. V nesmiernych bolestiach oslavoval Boha a tešieval sa s trpezlivým Jobom, kým 60 rokov starý dokonal utrpený lež svätý život svoj po narodení Krista Pána roku 604.

Keď považujeme život svätého Rehora, vidíme najprv, že on v úctivosti mal reholníkov a držal ich za veľmi osožných údov cirkve, nie tak ako prítomne sobeckí a neveriaci ľudia, čo nevedia iného, ako úbohých reholníkov pomlúvať a očerňovať. Aj tomu sa učíme zo života svätého Rehora, ako máme sväté pôsty zachovávať. Terajší zkažený a prevrátený svet pravda nechce sa držať príkladov svätých a príkazov cirkve o sebazaprení. Nie to má nám byť smerodajné, čoho sa drží a čo nasleduje svet, lež čo nás svätým príkladom učí Pán Ježiš, ktorý sa na pústi postil štyridsať dní a štyridsať nocí. A tak nasledujme tento krásny príklad svätého Rehora a to zvlášte teraz v tomto svätom pôste budiž nám on živým príkladom.

DOPISY.

Bazin.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom obľubenom «Kresťane».

Neviem, kto je to, čo si nedávno vzal smelosť tunajšieho pána farára v slovenskom, alebo ako sa vôbec hovorí v luteránskom «Týždenníku» pomlúvať a očerňovať. To ale viem, že na jeho kňazskej cti napadnutý tento pán farár nenie utisnutý a odkázaný na moju obranu, bo

ho všestranne ľudia znajú ako horlivého, príkladného a prísného kňaza, ktorý je v pravom zmysle slova dobrodincom ľudu, podporovateľ takrečeno každého jedného bez rozdielu národnosti. Keď sa teda prítomne pera lapám, robím to len v záujme pravdy.

Začína ten neznámy dopisovateľ so zakladaním spolkov, kruhov, divadiel atď. Ja som tiež nenie proti založeniu takýchto spolkov, keď však do povahy veznem rozličné národnosti a vierovyznania, aké v Pezinku prebývajú, ťažko si to viem predstaviť, ako by sa to uskutočnilo. Prečo sa to ale žiada práve od pána farára? Álebo by ste chceli aby on ako starší pán, čo už za 30 rokov neunavene pracuje v Pezinku, na jeho staré dni chodil po divadlách a s kamarátmi, ktorých sa vždy ľahko dostá najde, vysedával pod «štanglou»? Veď jesto v Pezinku dosť mladších ľudí, čo bažia sa popularitou, prečo to od týchto nežiadate. Píše ďalej ten dopisovateľ, že vo farskom kostole v Pezinku neslyšaf dobrej kázne. S týmto sa ten dopisovateľ len sám prezradil, že ani nechodí do kostola, bo by nebol písal, že tam neslyší dobrej kázne. Však my dobre vieme, čo sa dopisovateľovi tomu nelúbi. On zaiste nenie s tým spokojný, že pán farár v kázňach neporiadnych napomína, roztopašnú mládež karhá a že vôbec na to hľadí, aby v chráme božom bol poriadok. Ten dopisovateľ zaiste je jeden z tých, čo sa ho otcovské napomenutie svedomitého pastiera, snáď ostré, lež spravodlivé pokarhanie dotklo; pán farár mu snáď do živého trafil a preto mu to nemohol zabudnúť a následkom toho dal sa ho nehanebne pomlúvať a napádať v luteránskom «Týždenníku».

Bo aj to je len vymyslenina a pomluva, že farský kostol v Pezinku nenie v poriadku. To by aj ten najväčší nepriateľ pána farára — keby takého vôbec mal — vyznať musel, že si on už vyše dvoch rokov dá na tom záležať, aby patronát kostol farský dal vymalovať. Nápady na zaslúženého katolíckeho kňaza nezakladajú sa na pravde a spravodlivosti; sú nehodné očerňovania a na kňazskej cti a statočnosti utrhanie, akých sa len v tom luteránskom «Týždenníku» dopustiť mohol človek, čo sa snáď lepšie rozumie motyke než peru. Ja mu preto rádím, aby sa najprv o veci presvedčil, a nie len do sveta vytruboval také veci, ktoré nemajú žiadneho základu.

Rodák z Pezinku.

***

Kubach.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactenýj Pán Redaktor!

Ráčeť byť tak láskavý tento môj dopis uverejniť v našom oblúbenom «Kresťane».

Z nášho okolia už mnohí písali do nášho milého «Kresťana», to aj mne dodalo smelosti, aby som sa aj ja pera lapil a ako viem pár riadkov do neho napísal. Najprv mi treba spomenúť, že naša obec leží vo Spiši, má 1700 obyvateľov a je čisto katolícka. Rodiny nekatólicke a k tomu ešte židovské máme len dve. Tieto majú pravda vo svojich rukách aj krčmy, bo žida bez krčmy alebo bez nejakého iného kseftu vôbec nemožno si ani

mysleť na dedine, lebo tí majú všade po dedinách prednosť a najľahšie dostanú povolenie ku otvoreniu krčmy. Čo je veľká zriedkavosť je to, že aj jeden kresťan má u nás krčmu a malý sklípok, musí sa však poriadne obracať, chce-li ako tak vyžiť. Veľmi sme túžili po tom a to bolo našou najväčšou snahou, aby u nás založený bol kresťanský potravný spolok, to jest konzum, z ktorého by celá naša obec mala ošoh, lebo peniaze, ktoré vydávame na každodenné potreby, nevandrovaly by do židovských rúk, ale by sa z ošohu dosiahnutého pri potravnom spolku, každému ušlo. A táto veľká túžba sa nám aj vyplnila, bo sme si tento potravný spolok v decembri lanského roku založili. Hlavou nášho kresťanského spolku potravného je náš pán farár a pán notár. Ako každé dobré, tak aj tento náš novozaložený potravný spolok mal veľmi mnoho nepriateľov, ešte prv než bol založený. Nepriatelia títo, nadovšeľko ale židia aj s naším rychtárom, veľmi sa namáhali, aby založenie nášho kresťanského spolku dajakým spôsobom prekazili. Ponevuť sa medzi pšenickou ľahko aj kúkoľ nachodí, pridružili sa ku nim aj niektorí z našich občanov. Daromné však bolo jejich namáhanie, daromné všetko odhováranie. My sme si založili s pomocou božou a teraz máme náš kresťanský potravný spolok, ktorý aj pekne prekvitá a my sme s ním veľmi spokojní, bo dostaneme v ňom lepší a pekejší tovar a to ešte lacnejšie ako u žida alebo v mesto. Čo je pre nás tá najhlavnejšia vec. Ja si preto len to myslím, žeby každá dedina v prvom rade založiť si mala kresťanský potravný spolok, chce-li sa pozdvihnúť. Nepriatelia nášho potravného spolku skôr-neskôr musia nahliadnúť, že náš potravný spolok bude len na ošoh našej obci a niektorí z nich to už aj nahliadajú. A preto bratia ľudáci napomáhajme náš kresťanský spolok a svoje ťažko zarobené groše nedávajme tým, ktorí sú naši nepriatelia a ktorí sa nám len vtedy za priateľov vydávajú, kým majú z nás choseň.

Držme sa toho pekného hesla, ktoré v «Kresťane» zavše čítavame a ktoré je: «Kresťania, kupujte len u kresťanov!»

Sedliak.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok ... .. 4 koruny
na pol roka ... .. 2 koruny
na štvrt' roka ... .. 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tíh ct. predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

Spisy redakcii zaslané.

I. Svätý Anton Paduanský, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. Breznové Kvety. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Posol Božského Srdca Ježišovho časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov.

Ceny potravných článkov.

Uradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tiská K 16.50 17.80, peštianska K 15.95 17.45, belehradská K. 16.60—17.45, banátska (76 kilogramová) K. 16.60—17.35. — Raž: K. 13.40—13.65. — Jačmeň na krm K. 14.15—14.75. — Ovos: prvotriedny 15.80—16.00,

druhotriedny 15.60—15.70. — Kukurica: K. 13.50-13.70
Repica: K. 27.00—28.00. — Proso: K. 16.00—18.00.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	27.60	26.60	25.40	24.40	23.60	22.40	20.60
			č.	7	7½	8	
			K.	18.80	16.80	12.80	

Otruby: K. 10.40, hrubé K. 10.60.

Datelinové semä: lucerna K. 122.00 do 126.00 za 100 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 06.80—07.60, žlté K. 06.00—6.80 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely bôb: K. 25.00—27.00, tmavý K. 22.00-23.00, drobný K. 25.00-27.00, tarkavý K. 22.00.

Hrach: K. 24.00—29.00 — Šošovica veľká čistá K. 65.00 90.00 — Konopné semä: K. 31.00—33.00. — Lanové semä: prima K. 18.00—19.00. — Rasca: K. 70.00—72.00. — Mak: sivý K. 63.00—64.00, modrý K. 63.00—64.00. — Ladmik: K. 14.00 do 15.00. Všetko 100 kilogr.

Koloniálny tovar: Cukor rafinovaný K. 68.50—69.00, kockový K. 70.00—70.50, kandis biely K. 81.50, žltý K. 67.50—68.00 za 100 kilogr. potravnou daňou.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K. 50.00, fiumánsky White-Star (***) K 45.50 za 100 klg.

Lekvár: srbský (1905) K. 25.00—26.00, slavonský (1905) K. 29.00—30.00 za 100 kilogr.

Od 30 rokov

známe a chytré

karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárnikom v Malackách (prešporská stolica), sú vzácnym a lacným domácim liekom proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdkovému, katarrhu zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žitnici, bleďačke a starým otvoreným ranám. Cena týchto piluliek je tak ľavá, že i každý chudobný si ich kúpiť môže. Stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňazitá hotovosť keď sa pošle s poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle sa vyplatením poštového kamkoliev v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa. Jedine zasielateľstvo u J. FRIEDRICH, lekárnika v Malackách (prešporská stolica).
Výstraha Poneváč moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať. — Výťah z pod'akovani.

Vela ctený pan lekárnik prosím vas zašlite mi 4 (štyri) baliky vasich karpatských piluliek, trpel som na zapchavku, porad keď jich užívam, mam miernu stolicu a celkom sa lepšie cítim, prepustil som ich i moju priateľov ten trpel na nechut-kujedlu i na zalutkovy katar, aj ten hovori, ze bez nich nemoze byt, atak vam obdivuja vidacne zetame visokeho veku abyste jeste moho nemocnych mohol uzdravit, s uctou značim sa
V Edezeviku dna 3/V. 1905.

Karol Kupecky stavitel.

Ctený Pan Friedrich lekárnik v Malackách! Uctive prosim ze by mi racili poslat jeden balik karpatských zdravotných piluliek ktoré dobre účinkuju každému pre moju menžku, pan Boh jun to odplat prosim čim skor.
Ambrosialva, 14 tého novembra 1905.

Michal Vida.

Velactený Pane lekárnik Friedrich v Prosim zašlite mi Malackach! Jeden batiček vašeh karpatských zdravotných piluliek pre moju manželku ktoré už jedniu upotrebovala a po upotrebovani prestalo její hlavy boleni a její žaludok počal travit a trus z nej lahko šiel. Teda v ás eše srdečne prosim za tzhé zaslaný neeti Vaní da Pan Boh milostivý eše clouhí žiti na tomto svete aly sítá ozey k vaní se utskajcim mohli pomahati.
V dolnich Drškovcaen 1 ho decembra 1905.

Antal Rédeky zolnik.

Blahorodý Pane! Pošlite mi zase obratom pošty jeden balíček karpatských zdravotných piluliek chirečnich čim zajrichleji. Necht ten milostivý Boh vas olhe roky zdržuje v dobom zdraví aby iste mohli pomahat nemocnym s vašimi vytečnými pilulkami. Se srdečným pozdravom a hlbou učtu značim sa ve Vidznej odra 22 tého novembra 1905.

Stefan Sančik.

Velactený Pane lekárnik v Malackách! Prosím zašlite z vašich vibornich karpatských piluliek jeden balíček se 6 škatulkami na dobrohu ktore mi od hlavy tolení a čaluaka dobre účinkovaly. Zostavam se srdočnim pízdravem.
Arva Erdök 28 tého decembra 1905.

Jan Chudoba.

Velactený Pane Lekárnik! Prosim, pošlite mi tri baliky karpatské zdravotné pilulky za týchto 6-70 k. — Mnoho vdaky som Vám podžen, za Vaše znamenate pilulky, ktore už 12 rokov užívam a vždy s dobrým účinkom; tak že ich smeelo odporočam každému, lebo este nikoho nesklamaly. Preto nech Vám Pan Boh dá zdravia, aby Ste mohli este mnohých sprostit od vsľjakých nemocí. Srdečne Vas pozdravujem. Nemešany, 17. jan. 1902.

Ján Urbán.

Velactený pane lekárnik!
Prosím zašlite mi z Vašich výborných karpatských zdravotných piluliek jeden balíček, ktoré mi od hlavy bolenia dobre účinkovaly. V Melčiciach, 12. febr. 1901. Ondřej Novák, rolník, č. 17.

Ctený Pane! Žiadam Vás, zašlite mi jeden balik Vašich karpatských, zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na mój žalúdok veľ'ku bol'ast' a mnoho penazi som utratil a s ničim som si pomôcť nemohol, teraz chvalabohu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som, začal užívať Vaše pilulky. Tak nech vám Otec nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby Ste mohli čo naj'alej slúžiť úbohemu nemocnému ľudu. Vo Veľkej Bytči, da 18. okt. 1898. S učtou Ján Horak.

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Fridrichovi v Malackách. Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už veľ'a veriacim pomohol. Znovu prosím dve škatule. V Barande, dna 16. dec. 1897. So zvláštnou učtou. Vincent Veg, farár.

Blahorodý Pane!
Znovu prosim jeden balíček z Vašich zdravotných piluliek, ktoré na ozaj podivuhodne účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpim už na žalúdok V Eleku, dna 16. dec. 1897. S učtou Michal Hammer.

Ctený p. lekárnik!
Ráčte mi z Vašich piluliek znovu dva závitky poslat', ktoré tak výsledne účinkovaly na moju nemoc, že ľudia vypyujú sa ma, čo je to za liek, ktorý ma vyliečil. Smele ich môžem hocomu odporúčať. V Apáth-Maróthe, dna 11. dec. 1897. S učtou Michal Kuzma.

Velactený pane Friedrich!
Vaše výborné pilulky zdravotné sú veľmi dobrým liekom proti všetkým nemociam; i mne veľmi dobre účinkovali, začo Vám srdečne d'akujem. Nech Vás pan Boh živý, že by ste este na dlhý čas s Vašimi pilulkami všetkým k Vám o pomoc uti-kajucim pomahat mohli. Pošlite pre moju susedu päť balíčkov na dobier s dobierku Ondrej Vallo, rolník V Báč-Laliti dna 5. januára 1904.

Ctený Pane!
Už viae rokov trpim na bolenie hlavy atd. a nič mi nepomáhalo ako len vaše vzácne zdravotné pilulky mna úplne uzdravili. Tak Vás laskave prosim, sašlite mne eš' o dva balíčky Z vašich karpatských pilulik. Nechcem totiž, aby v moj om dome nikdy nechýbali. Nech Vás Pan Boh živý, s učtou, Andrej Svehik V Tek. Lovči dna 25-ho augustu 1903.

Velactený pane lekárnik! Ako som já Vaše výborné zdravotné pilulky, rozšíril, že sú užitočne každému chorému človeku ako aj mojej sestre Zuzane Lenko, ktorá je už zdravá tak, že teraz a druhému môžem Vaše zdravotné dilulky odporúčať. Tak prosím zas o zaslanie dvoch balicouk z Vašich piluliek karpatských. S hlbokou učtou Juraj Lenko, Predný v Liptovskom. Sv. Mikuláší dna 6-ho Oktobra 1903.

Každý muž učini svojej žene sukne lodenové

ktoré v rozličných vzoroch a farbách dorába a
1 kus od 60, 65 70 kr. s dobierkou posielam

Tkalcovňa ADOLFA JELINEKA
v LISKU p. Jimramov, Morava.

Jediná firma toho druhu! Vzorok zdarma a franko!

Ziadajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem
môj, v slovenskej reči, bohaté illustrovaný
cenník, ktorý viac než 1000 obrazov
obsahuje rozličných hodin, zlatých
a strieborných predmetov ako aj
hudobných nástrojov 289

HANNS KONRÁD
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kraja všetkých balsamov, ktorý je vylučne istým liekom
proti všetkým chorobám; tento cihny balsam zastavuje
bolenie hlavy, lámku, pakostnicu reu u, bolenie zubov
a krížov, lupanie v nohách, koliku, bolenie žalúdka, slovom
proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský
Balsam, preto je potrebné aby na pohotovosť bol v každom
dome. Cena veľkej fľašky 2 kor. 65 hal.; 3 fľašky 6 kor.
65 hal. franko s počtovou dobierkou. K dostaniu u lekára

Franc Grösz-Nagy v Debrecine 27. č. v Buda-
pešti v lekární Jozefa Török,
Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po celej
krajici **hajduság mast na fuzy**, ktorou v najkrat-
chyňa som čase do-
siahnúť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny
15 hal. franko s počtovou dobierkou. 255

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu fľašku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk,
nôh a drieku aké pochádza od sedenia, presilenia, natrnutia
a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí istej ako ktorý koľvek
iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Pôsobenie
jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým
ani kúpele ani iné lieky nepomáhaly. K dostaniu u vynálezca
a vylučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,

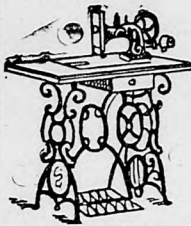
Győr, Baross-út 24. číslo. 291

Hlavný sklad v Budapešti v lekárnách Jozeta Török, Budapest,
VI., Király-u. 12. a Andrassy-cesta 26 č.

1 1/2 decilitrova fľaška 2 kor. Cena «rodinnej» fľašky k dlh-
šiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinnej fľašky ob-
jednané zasielajú sa franko.

Šijáce Stroje.

Velmi dokona-
le-bez
každéj
chyby a
ku kaž-
demu
eielu.
Podľa
garan-
cie od
10 zl.
až do

25 zl. vždyki K dostaniu u.
Alojza Habán mechanika v
Budapešti VII. Izabella-ter 3.
Cenník pošlem každému darmo.

Oznamy prijíma

administrácia

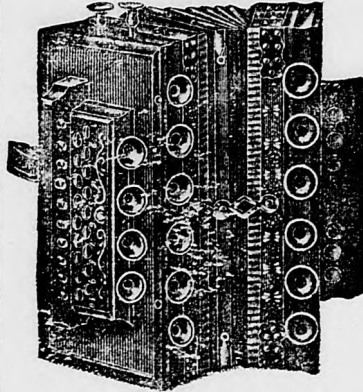
„Krest'ana“

BUDAPEŠT,

Szentkirályi-ul. 28/a.

30 dni k pokusu

dľa podmienok mojego cenníka, teda bez rizika pre
objednavateľa posielam špočtovou dobierkou moje:

«Priateľ ľudu harmo-
niky» číslo 663, abych
o nedostiziteľnej so-
lidite jejich každého
presvedčil. Táto har-
monika má garan-
tované špirál perá
nielen pre tikadla,
lež aj pre basy a
klapne ľufu, má
ďalej 10 tikadiel, 2
registre, duplované
hlasy, 48 hlasov, tri
rady trub, mahagoni
farbou poltirované
čierne vkladky s
barvistými okrajky,
niklovú okovu, du-
plované mešky, mesačné chránidlá a držadlá, veľkosť
31—15 cm. a stojí kus zl. 3.50. Škola k samoučeniu ku
každéj harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmo-
niky k naučeniu sa hrať na harmonike zolašte pre
deťi po zl. 1.10, 2.—, 2.20, 2.40. Najlepšíe harmoniky
po zl. 4.50, 5.—, 6.—, 7.—, 8.— vybrať si možno dľa
mojho cenníka. Moje harmoniky není sú podrobená hra-
ničnému mytu bo sú celkom české dô-oby, čo prosím do
povahy vziať. Žiadné riziko. — Možno vymenčiť, alebo
peňaze zpiatky dostať. Rozposiela špočtovou dobierkou
vývozný dom hudobných nástrojov

HANNS KONRAD Brüx 1544. (Cechy.)
Velky cenník s mnohým vyobrazením posielam sa komu-
kolvek na žiadosť zdarma a franko.

Begonie.

3 ročné cibulky v 7 hlavných farbách v sto a sto odbarví
za 20 hal. Tie isté so strapatým obrovským do 16 cm. prú-
meru, zvláštna novota za 40 hal. Plno kvetúce nie k roz-
zoznamu od ruži a kamélii za 30 hal; vybrane cibulky, k
bilinam na pohľad, najpeknějšíe zo 100.000 plynch vybrane
za 60 hal. K dostaniu sú tiež za 60 hal. Kus: pekné voňa-
júce, bradate s červeným alebo hieym prostriedkom, žlte,
kropené atd'. Pri objednaní 50 cibuliek begonií jednej sorty o
50% lacnej. Moje begonie sú není náklive, zuesú zimu, ho-
rúcosť, sluko a tieu, maju radi vichro, zuesu ale aj sucho.
Jedna cibuka dá sto a sto kvetok cez leto. K dostaniu sú
ďalej gloxinie, georgine, lalije, gladcie, kana, Calla majore
kvety, d'adelinky štastia, konilery, 50 druhov zimovordých
viacročných bilín, 30 druhov kaktusov a mnoho novot do
okien a zahrád, všetko istého ketu nadmieru lacno. Nedos-
tizne chytró účinkujúci bilinný hnoj. Treba žiadať obrazkovú
cenník.

Josef Suza, Pottenstein (Cechy)!

K povšimnutiu: Každý kus mydla s menom SCHICHT
čistý a slobodný je košdlivej látky.

JEDNO pohladenie so

Schicht-mydlom

(„jелеňa“ alebo klúčmydlo)

nahraduje

DVE pohladenia obyčajným mydlom.

Schicht-mydlo je to najlepšie a k potrebovaniu to najlacnejšie.

Obrázkový cenník na 1906.

s obsahom 168 strán a s 1000 obrazmi v bohatom vystavení na žiadosť posielala sa bár komu darmo a franko. Opravdivé švajcarske nikol kotva remont. hodinky systém Roskopf Patent ... K 5.-
 Opravdivé strieborné rem. hodinky K 7.60
 S duplovanou pokrývkou... K 11.50
 Budič hodiny v niklovej zákrýve, 18 cm. vysoké ... K 2.90
 Tieiste s cipherblattem v noci svietajúcu ... K 3.30
 Kuchynské hodiny ... K 3.-
 Schwarzwald hodiny ... K 3.50
 Kukučky hodiny 8.50 atd.
 Bez rizika! Možno vyzneniť, alebo peniaze zpiatky žiadať! Rozposielanie s počtovou dobiereku.

Ján Konrád prvá dielňa hodin
 — Brüx 426. (Čechy.) —

Rákóczy horké pre žalúdok

nájistejší! domáci liek proti chorobám zo žalúdka pochodiacim. Podporuje trávenie, následkom výsledku jeho chut k jedeniu zväčsujúceho chráni pred všetkými z jediel a nápojov povstavajúcimi chorobami, hŕti krče, náklomosť k dáveniu, závrat, hlavy bôl, ťaženie žalúdka, záhu, zimnicu, koliku, neporiadne trávenie, grganie, zastavuje tučnosť. Zdravý človek môže zarovnak ako aj nezdravý liek tento požívať, bo on najlepšej účinkuje na celú sústavu človeka. Cena 1 fľašky 2 koruny. Pri predbežnom doposlani penazi, 3 fľašky franko 6 korun. Doposielanie počtou každý deň dvakrát. Výlučný dorabateľ

Requiny Attila

lekarník Budapešť VII., Kült. ö Kerepesi-ut 24/10. Hlavný sklad: Jozef Török lekárnik, Király-u. 12., a Dr. Egger «Nádor» lekárneň Váci-körut 17. K odporúčaniu je zvláštne Requiny čaj na plúca, škatula 1.50 koruna.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper. driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobiereku franco: zamene nie a nazpät prijae je pod toutivýnimkou dovolené jestli sa na po-tové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.) 284

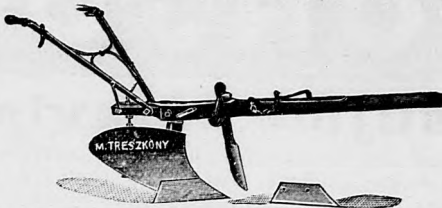

Grátis a franko poslem komukoľvek moj veľký cenník s vyšej nez 1000 vyobrazením solidného hudobného tovaru každého druhu.

Hanns Konrád Erzbergirg doposielateľ hudobného tovaru — Brüx 1545 (Čechy). — Husle pre žiakov bez sľachka za zl. 2.40, 2.75, 3.40, sľachky osobitne po 40, 50, 70 kr. Citary, harmoniky na sklade. Žiadné risiko, možuo vymeniť, alebo peniaze zpiatky obdržat.

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za nájdokonalejšie uznanie hospodárske stroje

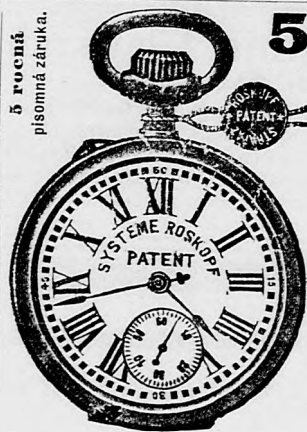
ako: mláfačky s ocelovými guľičkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkovice atd. — Cenniky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň

fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitce). Ti páni, ktorí by chceli za provisiu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

5 korun!

5 roční písomná záruka.

V tejto jakosti bez subehu.

Opravdivé švajcarské hodinky systém Roskopf Patent, kotva remontoir s pevným antimagnetickým kolveným strojom so zákryvkou opravdivé emailovanou (nie papier) s ochrannou olivenon známkou, vo futráli z pravého niklu, so šarnir pokrývkou s chodidlom 36 (nie 12) spozáčenými ručičkami so zárukou 3 rokov, vyprobované, kus za 5 kor. Sukazovateľom sekund 6 kor. Vo futráli zo striebra bez ukazovateľa sekund 10 kor. Sukazovateľom sekund kus 12, 50.

Zámena dovolená, alebo navratenie penazi bez zračky.

Zasiela sa s počtovou dobiereku!

Ján Konrád prvá dielňa hodin Brüx 425. (Čechy).

Bohato vystavený cenní vyše 1000 vyobrazením potieľa sa na žiadosť bár komu zdarma.

Cirkevný umelecky ústav

J. B. PURGERA

Založený 1832 **ST. ULRICH** Založený 1832
GRÖDEN (Tirol).

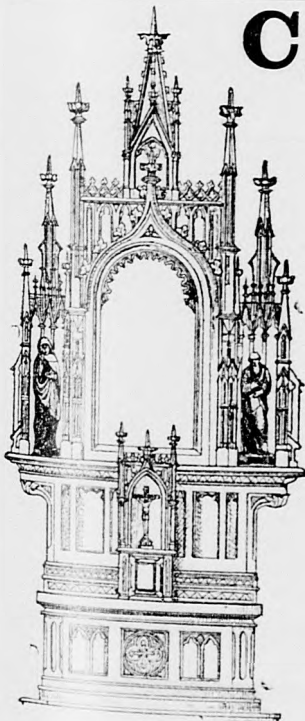
Odporuča sa k vyhotoveniu

oltárov, kazatelníc, krstedelníc a križovej cesty z dreva v rozličných farbách alebo v pozlátke

pri najpečlivejšom vývode a so zárukou výsluhy.

Početné listiny uznania krajinskej a cudzozemskej.

Cenníky darmo a franko.

PURGO

V záujme zdravia

upozorňujeme ctených čitateľov našich, že v páde tvrdej stolice najvládnej účinkuje, ako cukrik chutňavý a viborný článok k prehnatiu „PURGO“ ktorý vynalezol profesor university dr. Vámosy a opatrený je privilegiumom uhkr. a ochrannou známkou. Pôsobí on nelen pri dospelých, lež i pri dieťkách a nemluvnatkách, s viborným výsledkom. Svedčia o tom nelen uhorskí lež i tí uajvitečnejší profesori cudzozemska, medzi ktorými je profesor, súkromný rada dr. Biedert; profesor dr. Kohts v Strassburgu, profesor dr. Novák v Draždánoch; profesor dr. Tunncliffe v Londone. Velkého vyznačenia stal sa účastným tento vynalezok, keď „PURGO“ objednali viackrát do vatikanskej lekárni JEHO SVÄTOSTI PÁPEŽA LVA XIII. Cena jednej škatule 1 koruna.

K dostanju v každéj lekárni a u dorabatela „Anjel“ lekárneň doposielateľ klinik university, Budapest, IX., Üllői-ut 45/b. Pôvodný (Dr. Vámosym vynalezenný) „PURGO“ len v bálíkoch opaskom ochrannou známkou opairených je k dostaniu. Akékoľvek iné zaobálenie alebo predávanie v podobe pastiliek ako ho často odporúčajú, treba ako článok celkom bezcenny do prosta odmrštit. 268

500 Korún

vyplatim tomu, komu by po upotrebovaní Bartillovej ústnej vody, jedna flaška 70 h. prinavrátilo sa bole nie zubov alebo zápach, z úst. (franko-Zásietka 95. h. osobyte). E. Bartilla-Winkler, Viedeň (Wien) 19/1, Sommergasse č 1. Žiadajte si v lekárni Bartillovu vodu na zuby. Kto by nám oznámil nejakých napodobňovateľov ten bude štedre obdarený. Na miesta, kde by táto voda nebola k dostaniu, pošlem 7 fliaš za 5 K 20 h. frankov. Jednu flau nepošlem. 298

Od desaťročí
s veľkým uspachom
potrebuje sa
PROTI LÁMKE A PAKASTNIGI
— zá konne chránený KRIEGNEROV —
REPARATOR
V rochusanej nemocnici medzi 136
pádmi v 129 pôsobil úplné vylie-
čenie. — Malá flaška 1 kor. Velka
flaška 2 kor. — Doposielanie počtru
každe denne s počtovou dobičkou,
alebo po predbežnom ado-
slani peňazi.

Hlavný sklad v Budapešti
LEKÁREŇ KORONE
VIII., KÁLVIN-TÉR, NA ROHU BAROSS-UTCZA.

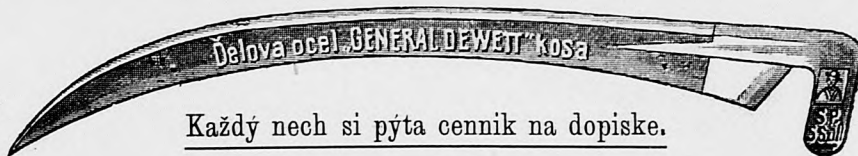
293/11.

branná zn.

Darmo

pošle bárkomu obrázkový
cennik svetochných.

Každý nech si pýta cennik na dopiske.

General Dewett kanonocele kôs

PAVEL SOHR Somogy-Szill výlučný rozposielateľ svetochných kôs.

Z viacej tisíc listin uznania a poďakovania uverejňujem nasledujúce:

Blahorodý Pane! Včul po zatve dávam Vám na známost, že som tých 16 kusov kôs, čo ste na moje meno poslali obdržal, a dokázaly sa čo najvýbornejšie. Prijmite za to moje najuprimnejšie vďaky. Váš ctitel
Ján Kis Máté
obyvateľ k.-sz.-mártonsky.

Ctena Firma! S predmetami onekdy objednanými som veľmi bol spokojný. Prosim ctenú firmu o doposlanie 10 kusov 90-cmtrových kôs a k tomu 20 osieliek s obratom počty a s dobičkou. S učtou
Stefan Peringer,
Budapest, VIII., Szigony-utca 5.

Velactený Pane! Objednané kosity som v poriadku dostal a sme s nimi veľmi spokojní. Prv som Vám nepísal, včul ale keď všetke 36 kusy sú vyprobované dávam Vám na známost, že všetky od jednej do poslednej veľmi sa podarili. Daj Boh, aby ste ešte mnoho takých kôs rozposielateľ mohol bo my v našej obci inej kosity viac potrebovať nebudeme. Nech Vás Boh živí. Eberndorf. S učtou
Alexander Varga, strojný kováč.

Blahorodý Pan Pavel Sohr! S dôverou obraciam sa ku Blahorodému Pánu a prosím z tých dobrých

«General Dewett»-kôs 16*90-cmtrových kusov, nech sú čím tenšie a tubšie. Chvála Bohu, tie čo ste vlni poslali sa všetky podarili a mého druhu kosity nedajú sa ani porovnať ku «General Dewett»-kosam. Toto je tá najlepšia kosa na svete. Pekne prosím ráčte mi teraz priam tak dobrých ako vlni poslali. Úfam sa že v našej obci nebudu viac potrebovať iných ako sú «General Dewett»-kosity. V našom chotári čevendží už 37 «General Dewett»-kôs. Včul prosím ráčte mi zas 16 kusov kôs poslali a 20 kladiviek tak dobrých ako sú kosity s počtovou dobičkou.
a. t. J. Garam-Vezekény. S učtou
Ján Varga Tóth.

Cteny Pane! S Vašími kosami čo ste nám minulého mesiaca poslali veľmi sme spokojní, za čo Vám prajeme zdravia a sily. Kis-Jaranovác, Stolica Belovár, o. p. Grubicsnapolaj.
Alexander Kercsmár, Ján Gáspár, Marcsák Mítár,
Ludvík Szeibert, Michal Szeibert, Petar Radukics,
Michal Kiss, Marcsak Suna, Nikola Csirikics.

Cteny Pane! Mám tú česť dať Vám na vedomie, že poslané kosity sú všetky znamenité a prijmite za to naše najväčšie vďaky. Budcúne len od

Vás budeme potrebné kosity donášaf. Székelyhid. Stolica Bihar. S učtou
Alexander Kopányi, Josef Kolotár,
Atexander Garda, Alexander Szabó.

Blahorodý Pan Sohr! Už som celkom zabudnul povďačnosť a vďaky vyslovit za kosity vlni doposlani. V mene všetkých vyslovujem vďaky Panu Sohrovi bo tak kosity, ako osielky a dva páry nákoviek veľmi sa podarili čomu sa veľmi tešíme. A prosíme Boha aby Pána Sohra udržal v dobrom zdraví a pri dobrej sile aby ste čím viac ľudom poslužil mohol dobrými kosami. Ste nodny pochvaly Szilväs-Ujfalú.
Kalman Hajducky, stolársky majster.

Velactený Pane! Teším sa že Vám možem na vedomie dať, že kosity vypadly k najväčšej spokojnosti našej tak patriace ku nym osielky. Ja odporúčam každému gazdovi, čo potrebuje dobrú kosu, aby si taku len u Vás a to «General Dewett»-kosu zaopatril. Úfam sa že na jar aspon 100 kusov objednam, bo medzi poslanými 11 kusmi kôs nebolo ani jednej čo by sa nebola podarila. Vašu kosu si preto každý váži, napodobneniu ale chráni sa ako čert svätenej vody.
Ó-Verbász, 16 novembra (Juzne-Uhorsko).
S pozdravom ctitel Fridrich Preitenbach.